

Vlaanderen
is economie, wetenschap
& innovatie

Buitenlands zeggenschap in Vlaanderen

Anno 2023

ecoom
EXPERTISECENTRUM O&O MONITORING

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

Buitenlands zeggenschap in Vlaanderen

Anno 2023

Colofon

Buitenlands zeggenschap in Vlaanderen: anno 2023 is een publicatie uitgevoerd door het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) van de Vlaamse overheid i.s.m. ECOOM-STORE, KU Leuven.

Verantwoordelijke uitgever

Johan Hanssens, Secretaris-generaal
Vlaamse overheid, Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI)
Koning Albert II-laan 35, bus 10
1030 Brussel

Info.ewi@vlaanderen.be | Tel.: 02 553 59 80

Contact

Jan van Nispen, Beleidsmedewerker Departement EWI, jan.vannispen@vlaanderen.be

Auteurs

Jan van Nispen (Departement EWI) en Yannick Bormans (ECOOM STORE, KU Leuven)

Datum van uitgave

Juni 2023

Depotnummer

D/2023/3241/227

Overname is alleen toegestaan met bronvermelding.

Het Departement EWI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor het gebruik van de in dit rapport opgenomen informatie.

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

Inhoudstafel

Colofon	1
Executive summary	4
Inleiding	6
Methodologie (update 2023).....	8
• Dataverzameling.....	8
• Correctie hoofdzetel.....	8
• Concept van buitenlandse aanwezigheid/zeggenschap: 50% geconcentreerd aandeelhouderschap	8
• Beperking tot de niet-financiële economie marktgerichte economie	9
1. Kenmerken buitenlands zeggenschap naar werkgelegenheid en toegevoegde waarde.....	10
• Werkgelegenheid.....	10
• Bruto toegevoegde waarde.....	12
2. Kenmerken buitenlands zeggenschap naar oorsprong	14
• Overzicht – Top 20 Landen.....	14
• Niet-EU-oorsprong.....	16
• Niet-OESO-oorsprong.....	17
• Chinese invloed.....	18
• Non-coöperatieve landen	19
3. Kenmerken buitenlands zeggenschap naar sector	20
• Sectorale analyse (A38)	20
• Analyse naar ‘marktgerichte diensten’ en ‘industrie’	22
• Analyse naar technologie-niveau	23
4. Regionale (provinciale) spreiding van het buitenlands zeggenschap.....	24
• Regionale spreiding naar aantal ondernemingen, werknemers en toegevoegde waarde.....	24
• Provinciaal overzicht van de ‘buitenlands zeggenschapsintensiteit’ Vlaamse private sector 25	
• Top 5 ondernemingen onder buitenlands zeggenschap per provincie	27
• Top 20 Vlaanderen.....	29
Conclusie.....	30
Bijlage 1: Buitenlands zeggenschap: naar oorsprong	32
Bijlage 2: A38 Indeling.....	35
Bijlage 3: Buitenlands zeggenschap NACE 2 Digit.....	37

Bijlage 4: Regionale opdeling: absolute cijfers	40
Bijlage 5: Chinese invloed; alle ondernemingen.....	41
Bijlage 6: Chinese invloed naar nace-2-digit-sector	43
Bijlage 7: Uitgebreide methodologische toelichting.....	44

Executive summary

In deze analyse werd op zoek gegaan naar 'facts and figures' rondom het buitenlands zeggenschap binnen de Vlaamse economie. Een Vlaamse onderneming valt onder buitenlands zeggenschap wanneer de 'ultieme controlerende institutionele entiteit' (UCI) zich in een ander land bevindt dan België.

Op basis van de verzamelde data en uitgevoerde analyses kan gesteld worden dat slechts 2% van de meer dan 670.000 Vlaamse btw-plichtige ondernemingen één of meerdere buitenlandse aandeelhouders heeft. Na verdere selectie op basis van 'buitenlands zeggenschap' en een extra controle wat betreft de beschikbaarheid van gegevens over toegevoegde waarde en werkgelegenheid, bleven er 6554 ondernemingen over in Vlaanderen die onder buitenlands zeggenschap staan.

Dit komt neer op ongeveer 1% van de totale ondernemingspopulatie in Vlaanderen. Hoewel zeer beperkt in omvang, was deze groep van ondernemingen in 2020 verantwoordelijk voor de creatie van meer dan 57,7 miljard euro aan bruto toegevoegde waarde en een tewerkstelling van 399.594 werknemers. Dit maakt dat dit relatief klein aantal ondernemingen verantwoordelijk was voor een disproportionele bijdrage aan de Vlaamse economie en dus aan de Vlaamse welvaart:

- bijna 21,6% van de private loontrekkende werkgelegenheid in de niet-financiële marktgerichte economie in Vlaanderen en 34% van de loontrekkende werkgelegenheid in de Vlaamse industrie is afhankelijk van ondernemingen onder buitenlands zeggenschap;
- meer dan 35% van de toegevoegde waarde van de niet-financiële marktgerichte economie in Vlaanderen en 53% van de bruto toegevoegde waarde van de Vlaamse industrie wordt gecreëerd door ondernemingen onder buitenlands zeggenschap.

Het belang van buitenlands zeggenschap verschilt zoals hierna aangetoond soms sterk tussen sectoren. Zo zijn de (petro) chemie en de farmaceutische industrie voorbeelden van sectoren die quasi volledig onder buitenlands zeggenschap vallen, terwijl er amper van buitenlandse aanwezigheid gesproken kan worden binnen de landbouw en de houtindustrie. Dit verschil manifesteert zich vooral tussen enerzijds de industriële sectoren en anderzijds de diensten. Daarenboven valt op dat het buitenlands zeggenschap meer uitgesproken is naarmate de (hoog)technologische intensiteit van de industriële sectoren toeneemt, terwijl in de marktgerichte diensten het omgekeerde patroon ontdekt werd.

Ook wanneer naar de provinciale opdeling gekeken wordt, komen verschillen naar voren wat betreft de impact van ondernemingen onder buitenlands zeggenschap. Zo vloeit een aanzienlijk groter aandeel van de provinciale werkgelegenheid en toegevoegde waarde in de provincies Antwerpen (respectievelijk 26% en 46%) en Vlaams-Brabant (respectievelijk 31% en 45%) voort uit ondernemingen onder buitenlands zeggenschap dan bij de andere provincies zoals West-Vlaanderen (met respectievelijk 11% en 15%).

Wanneer naar de oorsprong van het buitenlandse aandeelhouderschap gekeken wordt, blijken de Verenigde Staten Vlaanderens meest belangrijke partner te zijn wat betreft bruto toegevoegde waarde. Inzake werkgelegenheid is dit Nederland, hierna gevolgd door de VS en onze directe buurlanden met Duitsland en Frankrijk op kop. Het belang van China neemt toe, maar blijft macro-economisch toch beperkt.

Economieën in het algemeen hebben nood aan investeringen en vragen dus een open internationaal investerings- en handelsklimaat. Dit geldt bij uitstek voor een kleine open economie zoals Vlaanderen. Studies wijzen uit dat buitenlandse investeringen een positief effect hebben op de productiviteit binnen de Vlaamse economie. Via een doorgedreven investeringsbeleid in de Vlaamse strategische onderzoekscentra, de Vlaamse universiteiten en hogescholen en via het vernieuwde clusterbeleid en de stimulering van samenwerkingsverbanden tussen dit lokale innovatie-ecosysteem en de buitenlandse filialen van multinationale ondernemingen, kan de kennisverankering in Vlaanderen gewaarborgd worden. Waar

protectionistische beschermingsmaatregelen tegen buitenlandse overnames niet wenselijk zijn, kan waakzaamheid wel geboden zijn bij buitenlandse overnames vanuit landen die het niet zo nauw nemen met democratische waarden en investeren vanuit een (geopolitieke) staatskapitalistische logica in Vlaamse strategische sectoren. Het Europees screeningsmechanisme van buitenlandse investeringen in Europese strategische sectoren goedgekeurd in 2020, kan hiervoor een nuttig instrument zijn. Via deze en voorgaande analyses beschikt het Departement EWI nu over een databank die een periodieke update toelaat. Hierdoor is het Departement in staat het buitenlandse zeggenschap in ondernemingen en de evolutie en invloed hiervan ook in de toekomst te blijven monitoren en onderzoeken.

Inleiding

Als een kleine open economie is Vlaanderen sterk geïntegreerd in de wereldwijde handel en investeringen. Dit maakt het monitoren van buitenlands zeggenschap in Vlaanderen des te belangrijker.

Buitenlands zeggenschap kan een aanzienlijke impact hebben op de economie van een regio, vooral in een open economie zoals Vlaanderen. Het kan leiden tot verhoogde investeringen, technologische vooruitgang, en de creatie van banen¹. Bovendien kan het bijdragen aan de diversificatie van de economie en de verbetering van de concurrentiepositie op internationaal niveau. Het monitoren van buitenlandse zeggenschap kan daarom waardevolle informatie opleveren voor beleidsmakers, (buitenlandse) investeerders, en bedrijven.

Daarnaast kan het monitoren van buitenlands zeggenschap helpen bij het identificeren van potentiële risico's. Hoewel buitenlandse investeringen en zeggenschap voordelen bieden, kunnen ze ook leiden tot economische afhankelijkheid en kwetsbaarheid. Dit is vooral relevant voor een open economie zoals Vlaanderen, die sterk afhankelijk kan zijn van buitenlandse handel en investeringen. Het is daarom belangrijk om een gezonde mix te krijgen tussen binnenlandse en buitenlandse zeggenschap, en om ervoor te zorgen dat de economie divers en veerkrachtig blijft.

Het monitoren van buitenlands zeggenschap kan ook inzicht bieden in de globalisering van de economie. Het kan trends in internationale handel en investeringen onthullen en kan helpen bij het begrijpen van de dynamiek van de wereldwijde economie. Dit is bijzonder relevant voor een open economie zoals Vlaanderen, die sterk geïntegreerd is in de wereldwijde handel en investeringen.

Bovendien kan het monitoren van buitenlands zeggenschap bijdragen aan transparantie en verantwoording. Het kan helpen bij het identificeren van potentiële belangenconflicten, en kan bijdragen aan het waarborgen van eerlijke en ethische bedrijfspraktijken. Het kan ook helpen bij het bevorderen van verantwoord ondernemerschap en duurzame ontwikkeling.

Tot slot kan het monitoren van buitenlandse zeggenschap bijdragen aan het begrip van de dynamiek van de Vlaamse economie. Het kan helpen bij het identificeren van sectoren die bijzonder aantrekkelijk zijn voor buitenlandse investeerders en kan inzicht bieden in de factoren die bijdragen aan hun aantrekkelijkheid. Dit kan waardevolle informatie opleveren voor het ontwikkelen van strategieën en beleid gericht op het bevorderen van investeringen en economische groei. Kortom, het monitoren van buitenlandse zeggenschap in Vlaanderen is een belangrijk instrument voor het begrijpen van de economie en het vormgeven van economisch beleid. Het biedt inzicht in de dynamiek van de economie, kan helpen bij het identificeren van kansen en risico's, het bevorderen van economische groei en welvaart en het waarborgen van transparantie en verantwoording. Gezien de open aard van de Vlaamse economie, is het van cruciaal belang om deze factor nauwlettend in de gaten te houden en te analyseren.

¹ Flanders Investment and Trade (2023): <https://corporate.flandersinvestmentandtrade.com/nl/nieuws/buitenlandse-investeringen-2022>

Voorliggende studie bevat een analyse op basis van een daartoe ontwikkelde databank met de jaarrekeninggegevens (2020) en aandeelhouderschapssituatie (2023) van ondernemingen gelegen in het Vlaamse Gewest. De basis van deze databank werd gevormd door data getrokken uit de Belfirst databank aangevuld met andere databronnen zoals deskresearch, de Nationale Bank van België, Statbel en de RSZ.

Deze databank omvat de btw-plichtige ondernemingen die hun maatschappelijke zetel of een vestiging hebben in het Vlaamse Gewest en die naast tewerkstelling ook cijfers omtrent bruto toegevoegde waarde rapporteren.

Deze analyse bestaat uit 5 secties, voorafgegaan door een korte methodologische nota, en behandelt onderstaande elementen:

- Kenmerken buitenlands zeggenschap naar aantal werknemers en toegevoegde waarde;
- Kenmerken buitenlands zeggenschap naar oorsprong;
- Kenmerken buitenlands zeggenschap naar sector;
- Regionale spreiding buitenlands zeggenschap over de Vlaamse provincies;
- Een conclusie met de voornaamste vaststellingen op basis van de voorgaande secties.

In de bijlagen vindt men alternatieve of extra weergaves terug van de data.

Methodologie (update 2023)

- **Dataverzameling**

De data waarop deze studie is gebaseerd, werden getrokken uit de Belfirst databank van Bureau van Dijk die alle bekende informatie van de jaarrekeningen van Belgische en Luxemburgse ondernemingen verzamelt en verwerkt in een doorzoekbaar formaat. Ondernemingen zijn immers bij wet verplicht een aantal bedrijfsgegevens mee te delen in hun jaarrekening en maken via deze weg informatie publiek omtrent hun aandeelhouders, aantal werknemers, bruto toegevoegde waarde et cetera. Kleinere ondernemingen zijn echter op een aantal vlakken vrijgesteld van deze verplichting waardoor bepaalde gegevenscategorieën bij deze ondernemingen in de Belfirst databank aangeduid staan als 'niet bekend'.²

Om toch een zo volledig mogelijk beeld te creëren werden de Belfirst data aangevuld met werkgelegenheidscijfers en data omtrent de aanwezigheid en spreiding van vestigingen. Na deze correctie werd gefocust op deze ondernemingen waarvan gegevens over de gerealiseerde bruto toegevoegde waarde beschikbaar zijn van het jaar 2020. Aangezien buitenlands aandeelhouderschap zelden terug te vinden is in de kleinere ondernemingen, betekent dit geenszins een grote vertekening van de realiteit wat betreft impact.

- **Correctie hoofdzetel**

Aangezien in deze studie de nadruk wordt gelegd op de buitenlandse invloed op ondernemingen in het Vlaamse Gewest, werd de locatie van ondernemingen met meerdere vestigingen in het land geplaatst in het gewest waar de grootste economische impact van deze onderneming ligt, **gemeten naar werkgelegenheid**.

Zo werd een onderneming met hoofdzetel in Vlaanderen, maar met het merendeel van de werkgelegenheid in het Waalse Gewest, aan dat gewest toegeschreven. Een Brusselse onderneming waarvan het merendeel van de werkgelegenheid in Vlaanderen gerealiseerd wordt, werd aan Vlaanderen toegeschreven. Concreet werden er 134 Brusselse en 110 Waalse bedrijven, op basis van de bovenstaand criterium aan Vlaanderen toegewezen.

De toegevoegde waarde van ondernemingen met meerdere vestigingen in het land werd, in verhouding met de werkgelegenheid, aan een specifiek gewest toegeschreven. Hierdoor krijgt men voor elke individuele onderneming opgenomen in de analyse de werkgelegenheid per gewest en de gerealiseerde bruto toegevoegde waarde per gewest.

- **Concept van buitenlandse aanwezigheid/zeggenschap: 50% geconcentreerd aandeelhouderschap**

Buitenlandse aanwezigheid is in deze studie gebaseerd op basis van aandeelhouderschap afkomstig uit andere territoriale gebieden dan België. Wanneer de buitenlandse aanwezigheid van één economische agent **minstens 50%** bedraagt (ofwel direct ofwel vervat in hoger gelegen entiteiten van de aandeelhouderketen) wordt er in deze studie gesproken van buitenlands 'zeggenschap'. Alleen deze situaties zijn in de database opgenomen.

² Zo dient een vennootschap slechts te rapporteren via micro-model indien die maximaal 1 van 3 drempelwaarden overschrijd (de 3 drempelwaarden zijn: 10 VTE's; Omzet van €700.000 per jaar en een balanstotaal van €350.000).

Ondernemingen met buitenlands aandeelhouderschap onder de 50% worden dus niet meegenomen in de analyse; evenmin werden ondernemingen met meerdere buitenlandse minderheidsaandeelhouders, die samen een 'buitenlandse meerderheid' vormen, opgenomen.

Zeggenschap volgt hierbij het concept van de '**ultimate controlling institutional unit**' (UCI) zoals gedefinieerd door de Foreign Affiliates Trade Statistics (FATS)-verordening. De UCI is de institutionele eenheid hoger in de keten van zeggenschap die niet valt onder zeggenschap van een andere institutionele entiteit. Het is met andere woorden de ultieme aandeelhouder/entiteit die het strategisch beleid van de onderneming uitzet. Een entiteit kan zowel een andere onderneming als een natuurlijk persoon zijn.

- **Beperking tot de niet-financiële economie marktgerichte economie**

Enkel ondernemingen die actief zijn in de niet-financiële marktgerichte economie (ondernemingen behorende tot secties B tot N (met uitzondering van sectie K) en afdeling 95) werden opgenomen in deze analyse. Financiële bedrijven zoals banken hebben andere rapporteringsvereisten, waardoor deze niet allemaal terug te vinden zijn in de gebruikte databank. Om geen vertekend beeld te geven, werden deze bedrijven dus uit de analyse gelaten. Wanneer naar de impact van de ondernemingen onder buitenlands zeggenschap gekeken wordt op macroniveau, zullen de aggregaten van deze ondernemingen dan ook steeds, indien relevant, geplaatst worden ten opzichte van de niet-financiële marktgerichte economie.

Een meer gedetailleerde methodologie, waarin dieper op de FATS wordt ingegaan, vindt men achteraan als Bijlage 7 terug.

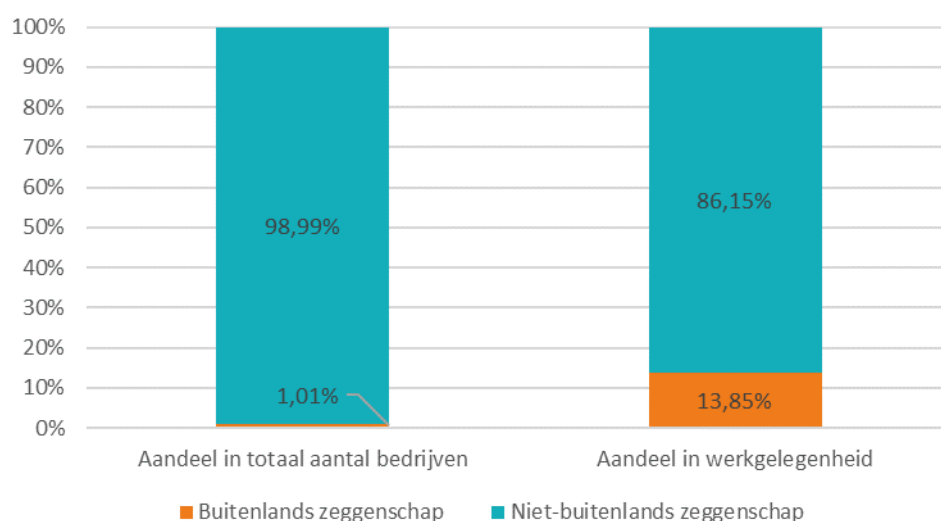
1. Kenmerken buitenlands zeggenschap naar werkgelegenheid en toegevoegde waarde

Vlaanderen telt volgens de toegepaste methodologie 6.544 ondernemingen onder buitenlands zeggenschap. In dit hoofdstuk zal gekeken worden naar de macro-economische impact van deze ondernemingen wat betreft bruto toegevoegde waarde en werkgelegenheid.

• Werkgelegenheid

De 6.554 opgenomen ondernemingen onder buitenlands zeggenschap stelden in 2020 samen **399.565 werknemers**³ te werk. Hiermee vertegenwoordigen ze **13,9%** van alle werkzame personen in het Vlaamse Gewest⁴. Dit geeft in Figuur 1 de volgende verhoudingen:

Figuur 1: Verhouding aandeel ondernemingen onder buitenlands zeggenschap in totaal aantal ondernemingen versus in werkgelegenheid (aantal werkzame personen)

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en Statbel (2023)

Indien de overheidssector buiten beschouwing wordt gelaten, stijgt het buitenlands aandeel voor de Vlaamse 'private sector' bovendien tot **16,2%** van het totale aantal werkzame personen⁵.

Werkzame personen omvatten zowel de categorie van de werknemers alsook van de zelfstandigen. Wanneer de categorie van de zelfstandigen buiten beschouwing wordt gelaten en de focus enkel op de categorie van de werknemers ligt, kan gesteld worden dat de ondernemingen onder buitenlands zeggenschap verantwoordelijk zijn voor **16,9% van de werkgelegenheid uitgedrukt in werknemers (exclusief zelfstandigen)** binnen de gehele Vlaamse Economie en **20%** van de werknemers wanneer de overheidscomponent

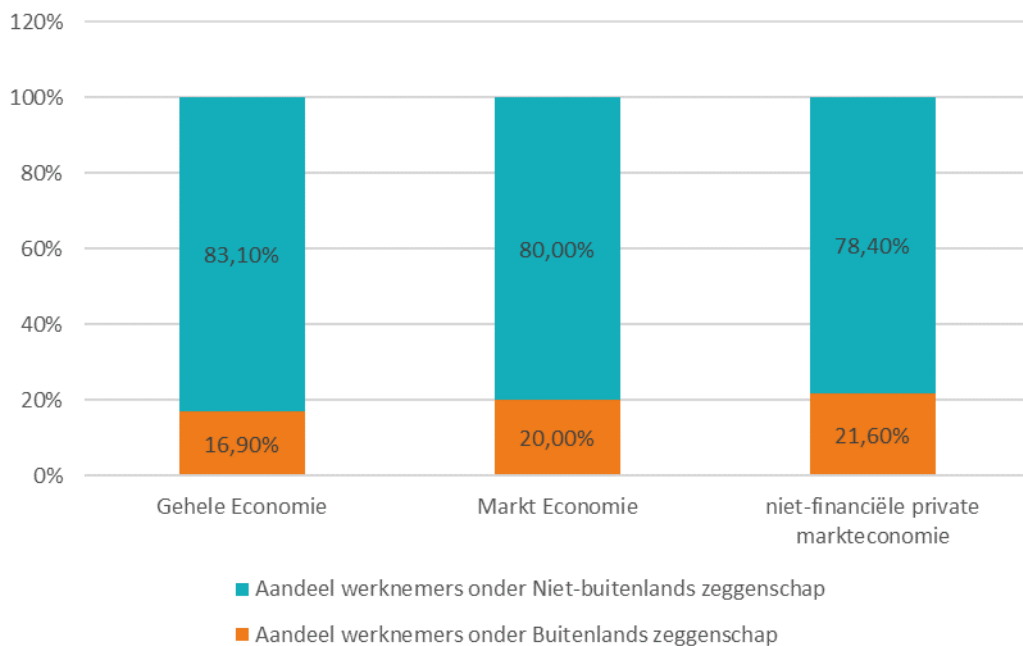
³ In VTE's

⁴ Bron: NBB, aantal werkzame personen in het Vlaams Gewest.

⁵ Onderscheid tussen private sector en overheidssector is gebaseerd op cijfers en onderliggende methodologie van de NBB, in casu de Regionale Rekeningen.

achterwege gelaten wordt. Wanneer vervolgens enkel de niet-financiële marktgerichte economie in beschouwing wordt genomen, stijgt dit percentage tot **21,6%** van het totale aantal Vlaamse werknemers⁶.

Figuur 2: Aandeel werkgelegenheid onder Buitenlands zeggenschap (zonder zelfstandigen)

Bron: Departement EWI & Ecomom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

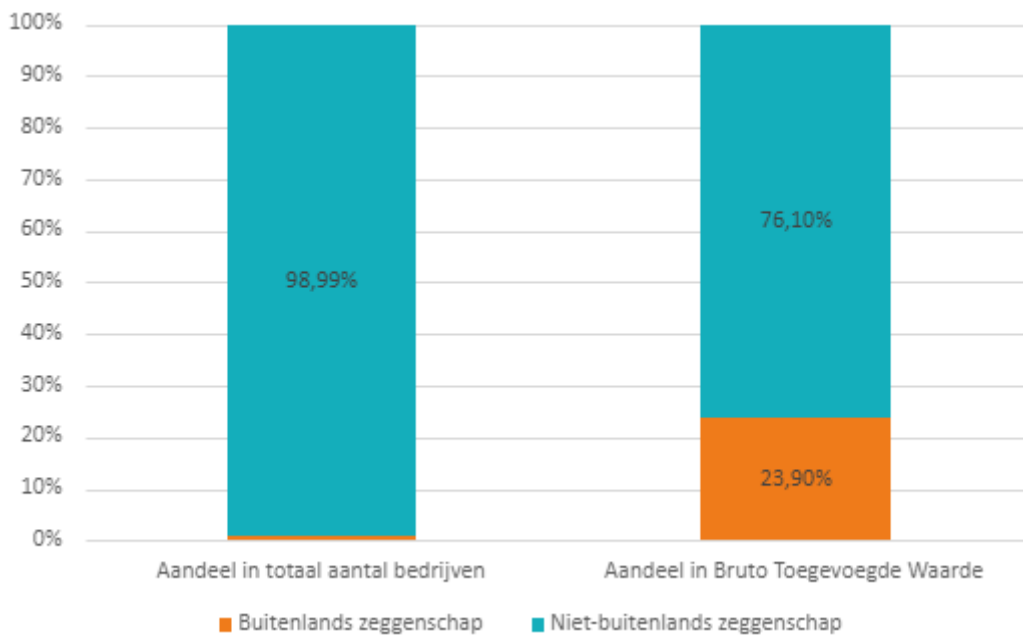
Tussen 1/5 en 1/4 van de Vlaamse private loontrekkende arbeid in de niet-financiële marktgerichte economie bevindt zich binnen ondernemingen met buitenlandse meerderheidsaandeelhouderschap.

⁶ De niet-financiële marktgerichte economie bestaat uit de industrie, de bouw, de handel en de diensten (NACE 2008 Secties B tot J, L, M en N). Dit is dus de gehele economie, zonder de financiële sector (KK) en zonder de overheidssectoren (O tot en met T).

- **Bruto toegevoegde waarde**

Wanneer naar de bruto toegevoegde waarde wordt gekeken, komt bovenstaand patroon nog sterker tot uiting. Ondanks het relatief bescheiden aantal ondernemingen onder buitenlands zeggenschap spelen ze een disproportionele rol bij het creëren van de Vlaamse bruto toegevoegde waarde. In totaal creëerden deze 6.554 ondernemingen in 2020 voor **57,7 miljard euro** aan toegevoegde waarde, zijnde **23,9%** van het Vlaamse totaal. Deze aanzienlijke bijdrage komt duidelijk naar voor in Figuur 3.

Figuur 3: Verhouding aandeel ondernemingen onder buitenlands zeggenschap in totaal aantal ondernemingen versus in bruto toegevoegde

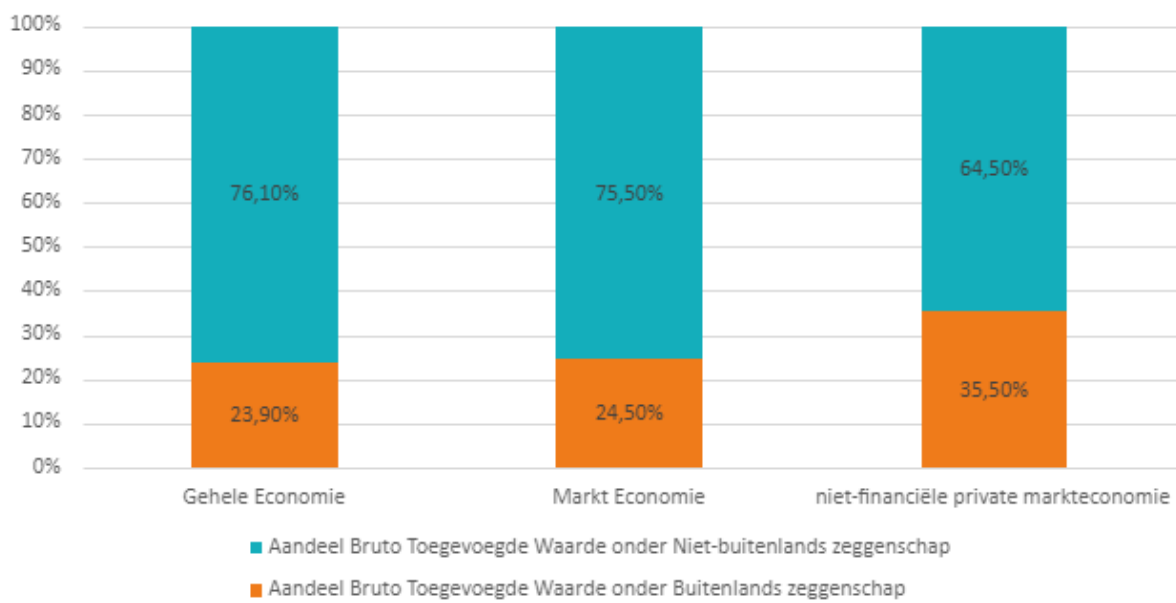
Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

In deze grafiek wordt de toegevoegde waarde van het buitenlands zeggenschap afgezet ten opzichte van de totale toegevoegde waarde van het Vlaamse Gewest⁷.

Een overheid draagt ook bij tot de toegevoegde waarde, waardoor het aandeel van de buitenlandse ondernemingen qua toegevoegde waarde in de klassieke 'private sector' eigenlijk wordt onderschat. Wanneer hiervoor gecorrigeerd wordt stijgt het aandeel naar **24.5%** van de bruto toegevoegde waarde in de private sector. Wanneer vervolgens enkel naar de niet-financiële marktgerichte economie gekeken wordt, stijgt de impact van ondernemingen onder buitenlands zeggenschap naar **35.5%**.

⁷ Dit bedroeg in 2020 € 241,8 miljard op basis van de regionale rekeningen (geraadpleegd juni 2023).

Figuur 4: Aandeel Bruto Toegevoegde Waarde onder Buitenlands zeggenschap

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Conclusie: Meer dan 1/3 van de toegevoegde waarde gecreëerd door de niet-financiële marktgerichte economie in het Vlaamse Gewest wordt gecreëerd door ondernemingen met buitenlands meerderheidsaandeelhouderschap.

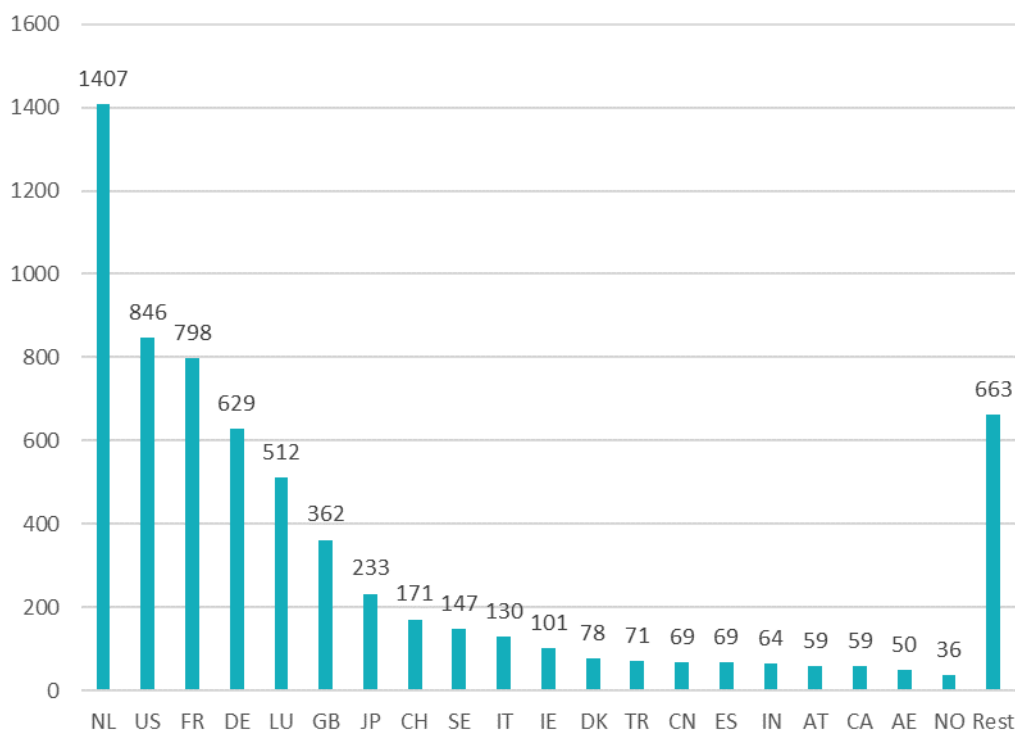
2. Kenmerken buitenlands zeggenschap naar oorsprong

In deze sectie zal het buitenlands zeggenschap in Vlaanderen geanalyseerd worden naar het land van oorsprong. Zo krijgen we een zicht op welke landen sterk vertegenwoordigd zijn in Vlaanderen en wat dit betekent betreft economische impact.

- **Overzicht – Top 20 Landen**

Het buitenlands zeggenschap in de Vlaamse economie is afkomstig uit **105 verschillende landen**. Een volledig overzicht is terug te vinden in Bijlage 1. De analyse hieronder focust met Figuur 5 op de 20 meest prominent aanwezig landen in termen van het aantal ondernemingen dat ze controleren.

Figuur 5: Top 20 landen in Vlaanderen - uitgedrukt in aantal ondernemingen

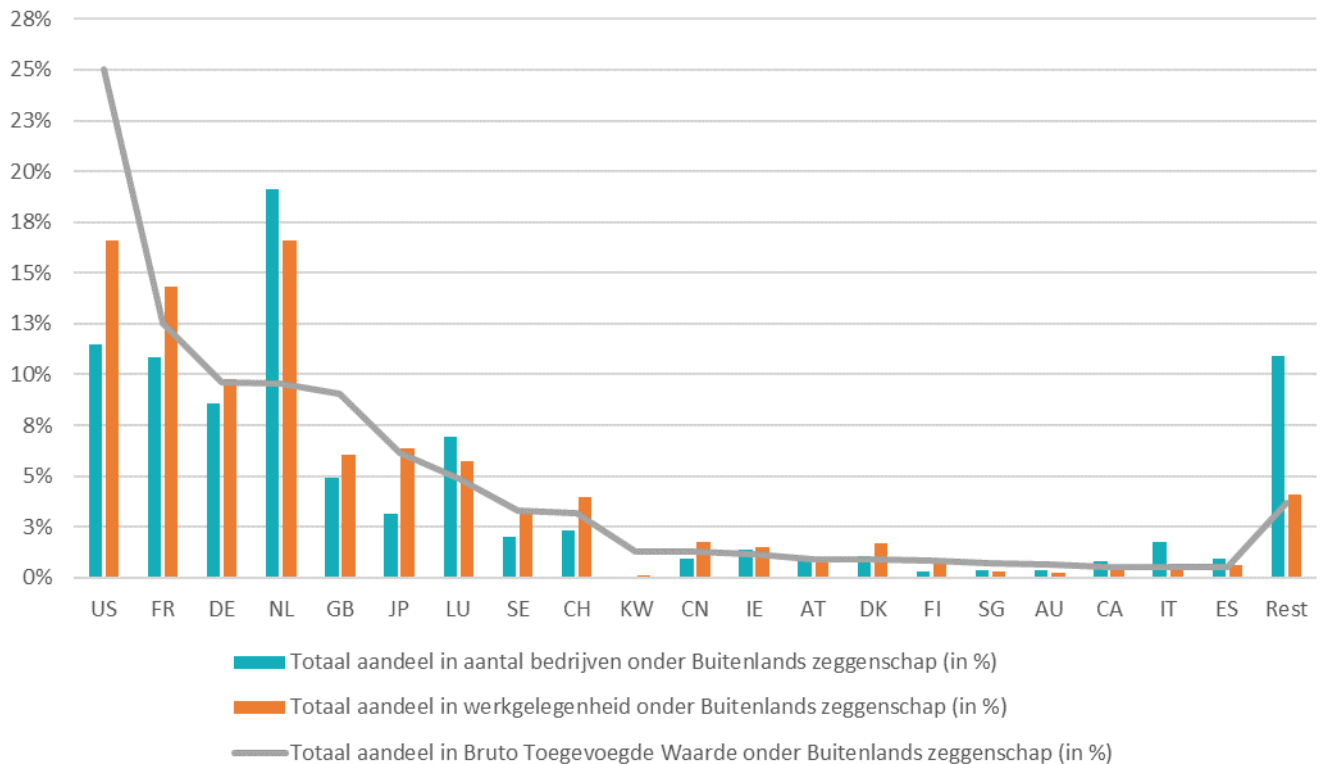
Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Nederland kent met 1.407 ondernemingen onder buitenlandse controle, de grootste vertegenwoordiging in Vlaanderen, gevolgd door respectievelijk de Verenigde Staten van Amerika met 846 ondernemingen, Frankrijk met 798 en Duitsland met 629 ondernemingen. Luxemburg op een vijfde plaats zorgt voor een vertegenwoordiging in de top 5 van onze 4 buurlanden.

Het is cruciaal om te kijken naar de werkgelegenheid en de bruto toegevoegde waarde die bedrijven genereren, in plaats van enkel naar het aantal bedrijven. Dit geeft ons een completer beeld van de economische invloed van buitenlandse aandeelhouders uit specifieke landen. Neem bijvoorbeeld de Verenigde Staten, die duidelijk de leiding nemen als het gaat om hun bijdrage aan de toegevoegde waarde.

Voor de duidelijkheid hebben we in Figuur 6 ervoor gekozen om de waarden van elke variabele relatief weer te geven ten opzichte van het totaal van de variabele die onder buitenlandse controle valt.

Figuur 6: Top 20 landen in Vlaanderen aantal ondernemingen, gelinkt aan aandeel in werkgelegenheid en bruto toegevoegde waarde onder Buitenlands zeggenschap

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Een viertal elementen vallen op. Allereerst is er de **prominente positie van de Verenigde Staten**, die met 938 bedrijven, en vooral door hun bijdrage aan werkgelegenheid en toegevoegde waarde, een grote impact heeft op de Vlaamse economie.

Ten tweede is de sterke vertegenwoordiging van onze **directe buurlanden**, wat logisch is gezien geografische nabijheid een belangrijke factor is in handelsstromen.

Het derde punt is de aanzienlijke rol van het **Verenigd Koninkrijk** een extra reden om de toekomstige handelsrelaties tussen Europa (en dus Vlaanderen) en het VK nauwlettend in de gaten te blijven houden.

Tot slot valt op dat er in deze top 20 ook landen zijn met **gunstige belastingregimes**, zoals Luxemburg, Zwitserland, Ierland en belastingparadijzen zoals Panama en de Marshalleilanden. Hoewel bedrijven mogelijk alleen 'officieel' vanuit deze centra opereren om fiscale redenen, blijft informatie over deze 'officiële centra' nuttig, aangezien financiële aspecten en bedrijfsbeslissingen sterk worden beïnvloed door het belastingbeleid van de betreffende overheden.

Buitenlands aandeelhouderschap is dynamisch en verandert in de loop van de tijd. Vergeleken met de SVR-studie uit 2006 (met gegevens over 2002-2003) en de vorige editie van Buitenlands zeggenschap uit 2018

(met gegevens 2015-2018), is de lijst van betrokken landen diverser geworden⁸. Landen met opkomende economieën zoals India en China, die toen nauwelijks of niet aanwezig waren, maken steeds meer deel uit van de Vlaamse economie, hoewel hun impact nog steeds relatief beperkt is.

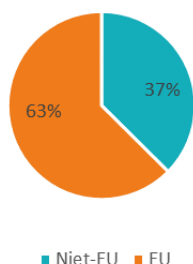
- **Niet-EU-oorsprong**

Het is nuttig om naast de informatie per land ook te kijken naar bepaalde relevante categorieën. Een eerste interessante categorie en demarcatielijn is de vraag of land al dan niet lid is van de Europese Unie. België is als lid van de Europese Unie gebonden aan de interne markt regels. Vanuit dit perspectief zullen zeker Europese initiatieven vaak spreken van *'non-EU-countries'*.

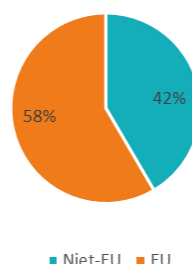
Figuur 7 geeft de verdeling weer voor de 6554 ondernemingen onder buitenlands zeggenschap naar EU/Niet-EU-oorsprong voor wat betreft het aantal ondernemingen, werkgelegenheid en bruto toegevoegde waarde.

Figuur 7: EU/Niet-EU-verdeling van ondernemingen onder Buitenlands zeggenschap

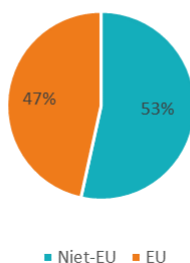
Ondernemingen onder Buitenlands zeggenschap

Tewerkstelling onder Buitenlands zeggenschap

Bruto Toegevoegde Waarde onder Buitenlands zeggenschap

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

⁸ De cijfers van de SVR-studie kunnen niet één-op-één vergeleken worden met deze van het Departement EWI, gezien de verschillen in methodologie. Ook zorgen nieuwe technologieën (zoals oa. Webscraping) voor betere en uitgebreidere data in vergelijking met de studie uit 2018.

Concreet betekent dit dat 2453 ondernemingen onder niet-EU buitenlands zeggenschap goed zijn voor 9,2% van de private loontrekkende werkgelegenheid van Vlaanderen en voor 19,2% van de bruto toegevoegde waarde die gerealiseerd werd in de Vlaamse niet-financiële marktgerichte economie. Hoewel het merendeel van het buitenlands zeggenschap nog steeds uit de EU afkomstig is, is de impact van de groep niet-EU-landen zeker wat betreft Bruto Toegevoegde waarde, niet te onderschatten.

- **Niet-OESO-oorsprong**

Een tweede interessante demarcatielijn is of een land al dan niet tot de OESO behoort, waarbij de OESO wordt gezien als een proxy voor het behoren tot de Westerse economische sfeer.

Figuur 8: OESO/Niet-OESO-verdeling van de 6554 ondernemingen

Bron: Departement EWI & Ecoom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Concreet betekent dit dat 'slechts' 653 ondernemingen (of 10%) onder zeggenschap valt van niet-OESO-landen. Deze ondernemingen zijn verantwoordelijk voor 1,1% van de private loontrekkende werkgelegenheid bij niet financiële vennootschappen en voor 2,2% van de bruto toegevoegde waarde van de Vlaamse niet-financiële marktgerichte economie.

- Chinese invloed

In de afgelopen jaren is er een steeds grotere bezorgdheid ontstaan over de invloed van Chinese investeringen in de Europese Unie. Vooral omwille van de rol van de Chinese overheid en potentiële strategische agenda's die hierachter schuil (kunnen) gaan. Vandaar kijken we ook in deze studie naar de impact van China in onze cijfers. Hieruit blijkt dat 69 ondernemingen uit de niet-financiële marktgerichte economie voor minstens 50% in handen zijn van een Chinese eigenaar. Deze 69 bedrijven stellen 7.336 werknemers te werk en zijn verantwoordelijk voor 773,1 miljoen euro aan toegevoegde waarde.

Tabel 1 geeft de top 20 weer van bedrijven onder Chinees zeggenschap in Vlaanderen, gerangschikt op basis van Bruto Toegevoegde Waarde.

Tabel 1: Top 20 ondernemingen onder Chinees zeggenschap in Vlaanderen (naar bruto toegevoegde waarde)

Naam	Bruto Toegevoegde Waarde (in euro)	Tewerkstelling (in FTE)
Volvo Car Belgium	509.242.120	4.926
Punch Powertrain	79.897.416	516
Lag Trailers	25.216.578	343
Tp Vision Belgium	19.293.035	70
Swissport Cargo Services Belgium	18.158.102	265
Nutriad International	15.867.009	41
Ingram Micro Belux	15.860.244	110
Csp Zeebrugge Terminal	7.899.877	76
Punch Powertrain Psa E-Transmissions	6.350.905	160
Cosco Shipping Lines (Belgium)	6.303.076	68
Oocl Benelux	5.999.936	55
Nedschroef Herentals	5.519.007	120
Kuka Automatisering + Robots	5.136.019	40
Grammer Electronics	5.088.385	52
Auria Solutions Belgium	4.368.041	65
Ziemann Holvrieka	4.143.036	37
Robojob	3.885.787	39
Atag	3.116.553	37
Feilo Sylvania Belgium	2.678.649	24
Feilo Sylvania Lighting Belgium	2.667.114	34

Bron: Departement EWI & Ecoom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

In Bijlage 5 en Bijlage 6 (achteraan dit werk), vindt men respectievelijk de volledige lijst terug van ondernemingen onder Chinees zeggenschap en een sectorale verdeling van deze ondernemingen.

- **Non-coöperatieve landen**

De EU-lijst van niet-coöperatieve jurisdicties voor belastingdoeleinden⁹ is een belangrijk instrument in de strijd van de Europese Unie tegen belastingontduiking en -ontwijking. Deze lijst omvat landen die niet voldoen aan de gestelde criteria voor goed fiscaal bestuur binnen een bepaalde periode, of die weigeren dit te doen. Het primaire doel van deze lijst is niet om landen te schande te maken, maar om positieve veranderingen in hun fiscale wetgeving en praktijken te stimuleren door middel van samenwerking.

De EU streeft ernaar om eerlijke belastingheffing en wereldwijde fiscale transparantie te bevorderen, zowel binnen haar grenzen als op internationaal niveau. Dit houdt ook in dat externe uitdagingen voor de belastinggrondslag van EU-landen worden aangepakt, gezien het mondiale karakter van oneerlijke fiscale concurrentie.

Voor bedrijven die opereren in de landen op deze lijst en zaken doen in Europa, zijn er specifieke verplichtingen. Deze bedrijven worden onderworpen aan verhoogde controle en monitoring van hun transacties. Ze kunnen ook worden onderworpen aan verhoogde risicoaudits als ze profiteren van de regimes die op de lijst staan of als ze belastingregelingen gebruiken die betrekking hebben op deze regimes. Het doel hiervan is om ervoor te zorgen dat bedrijven hun fiscale verantwoordelijkheden nakomen en bijdragen aan een eerlijk en transparant belastingstelsel¹⁰. Tabel 2 geeft de EU lijst weer van “Non-cooperative countries”, gecombineerd met het aantal ondernemingen actief in Vlaanderen, met zeggenschap komende uit de respectievelijke landen op de lijst. In Vlaanderen zijn 40 bedrijven actief met zeggenschap komende uit de Britse Maagdeneilanden (14); Marschall eilanden (1); Panama (11) en Rusland (14).

Tabel 2: EU-lijst van Non-cooperative countries (aantal bedrijven onder buitenlands zeggenschap in Vlaanderen)

Land	Iso-code	Aantal in Vlaanderen
American Samoa	AS	0
Anguilla	AI	0
Bahamas	BS	0
British Virgin Islands	VG	14
Costa Rica	CR	0
Fiji	FJ	0
Guam	GU	0
Marshall Islands	MH	1
Palau	PW	0
Panama	PA	11
Russia	RU	14
Samoa	WS	0
Trinidad and Tobago	TT	0
Turks and Caicos Islands	TC	0
US Virgin Islands	VI	0
Vanuatu	VU	0

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

⁹ Europese Raad (2023). Online te raadplegen op: <https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>

¹⁰ Europese Raad (2023) Online te raadplegen op <https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/>

3. Kenmerken buitenlands zeggenschap naar sector

In deze sectie zal het buitenlands zeggenschap in Vlaanderen geanalyseerd worden naar de sector waarin de onderneming actief is. Zo krijgen we zicht op intensiteit van ondernemingen onder buitenlands zeggenschap binnen bepaalde sectoren.

- **Sectorale analyse (A38)**

Tot nu toe hebben we voornamelijk naar de Vlaamse privé-economie als geheel gekeken, oftewel het macroniveau. Maar een economie bestaat uit een divers scala aan sectoren, elk met hun eigen unieke kenmerken en behoeften. Daarom gaan we nu deze verschillende sectoren van dichtbij bekijken.

We zullen de sectoren opsplitsen volgens de Europese NACE-indeling, gegroepeerd op A38-niveau volgens de methodologie van de NBB. Figuur 9 op de volgende pagina geeft een samenvatting van de (relatieve) invloed van buitenlands eigendom per sector, rekening houdend met het aantal bedrijven, de werkgelegenheid en de bruto toegevoegde waarde.

Hoewel er weinig sectoren zijn zonder enige vorm van buitenlands eigendom, is er, zoals verwacht, een grote diversiteit. Sectoren zoals bosbouw of de meer publiekgerichte sectoren hebben nauwelijks te maken met buitenlandse aandeelhouders. Daarentegen zijn er aan de andere kant van het spectrum sectoren waar buitenlands eigendom zeer prominent aanwezig is.

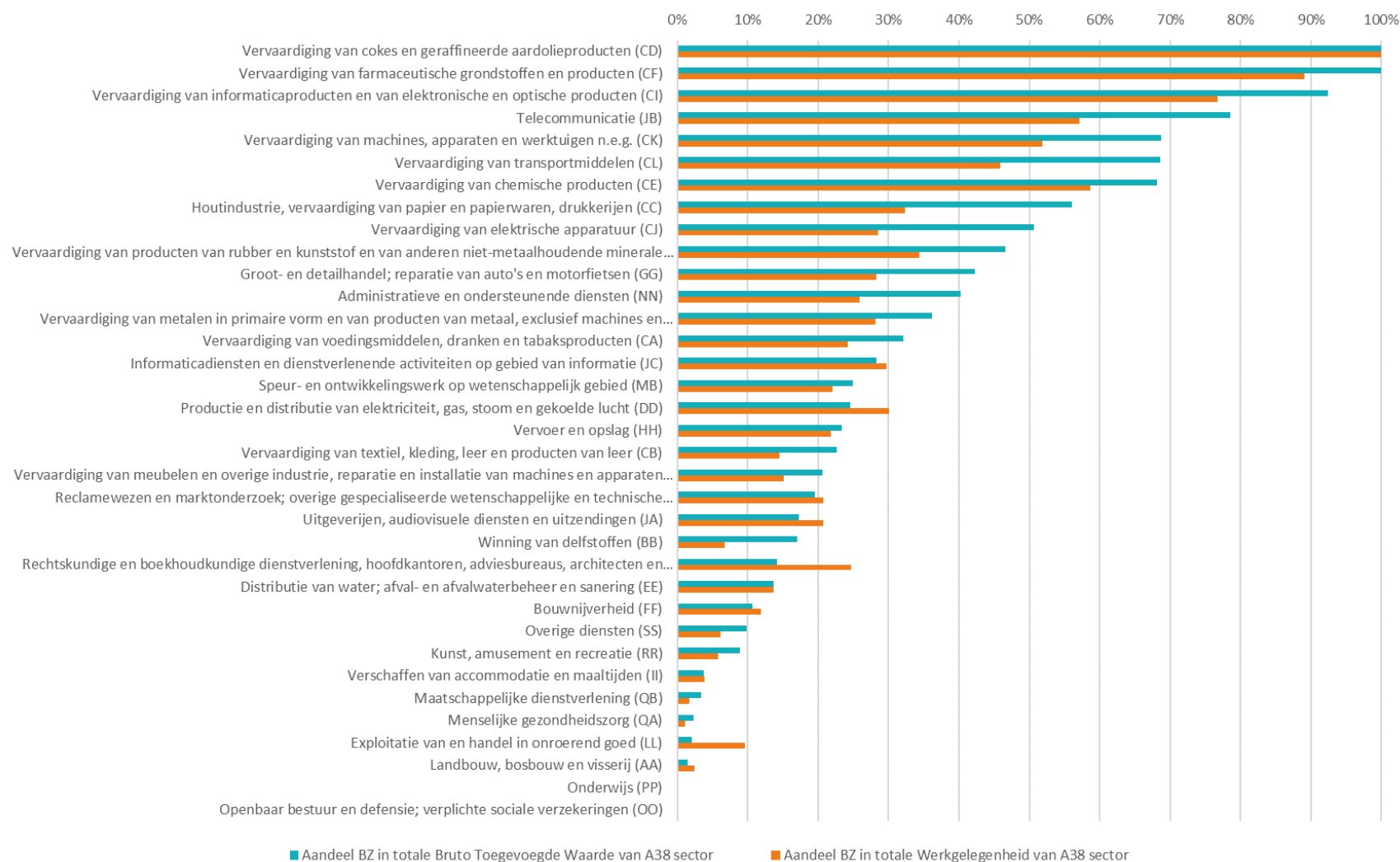
Een eerste cluster van sectoren is wat we gemeenzaam **de (petro)chemische-sectoren** noemen (Codes: CE en CD). Het buitenlands zeggenschap maakt hier steeds ongeveer 90% van de werkgelegenheid en bruto toegevoegde waarde uit. Dit hoog percentage verklaart waarom deze sectoren, hoewel in aantal ondernemingen ten opzichte van de totale aantal ondernemingen onder buitenlands zeggenschap niet uitzonderlijk groot, niet uit het oog mag worden verloren. Multinationals zoals B.A.S.F.-Antwerpen, Ineos of ExxonMobil zijn voorbeelden van ondernemingen die hieronder vallen.

Een tweede zeer sterk geïnternationaliseerde sector is de **farmaceutische industrie (CF)**¹¹. Niet toevallig staan deze twee sectoren ook in de publiek-economische sfeer bekend als twee internationale stokpaardjes, van de Vlaamse economie. Deze cijfers ondersteunen dit beeld, hoewel ze weergeven dat ook andere sectoren zoals de informatica/elektronica en telecommunicatie in belangrijke mate onder buitenlands zeggenschap vallen.

Bijlage 3 geeft een volledig overzicht van het aantal ondernemingen, de werknemers en de toegevoegde waarden per sector (in nominale termen).

¹¹ Wat betreft de farmaceutische sector, toont Figuur 9 dat 16 ondernemingen onder Buitenlands zeggenschap binnen de sector, verantwoordelijk zijn voor de volledige toegevoegde waarde en werkgelegenheid binnen deze sector. Dit valt naar ons inzien toe te schrijven aan onder andere de inclusie van de als Vlaams gedefinieerde ondernemingen uit het Brussels Hoofdstedelijk (en Waals) Gewest, die dus het grootste deel van hun werkgelegenheid en toegevoegde waarde in Vlaanderen realiseren, en aan methodologische verschillen wat betreft de boekhoudkundige definitie van bruto toegevoegde waarde en het moment van meting van aantal werknemers. Hierdoor ontstaan er potentieel kleine afwijkingen zonder dat evenwel het algemeen beeld of de algemene conclusie wordt aangetast.

Figuur 9: Relatieve sectorale impact van Buitenlands zeggenschap

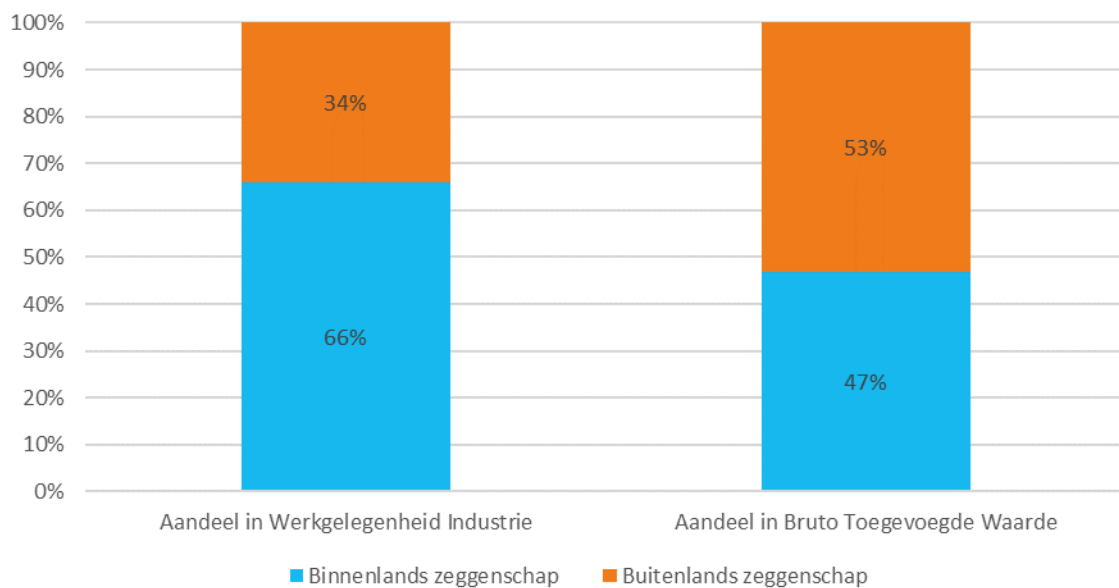
Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

- **Analyse naar ‘marktgerichte diensten’ en ‘industrie’**

De bovenstaande A38-verdeling deelt sectoren in op basis van specifieke kenmerken. Het is echter aangewezen om daarnaast de samenstelling van de Vlaamse economie ook te bekijken via de onderverdeling naar ‘diensten’ en ‘industrie’.

De groep van de ‘industrie’ wordt in deze studie, zoals in het merendeel van de literatuur, opgevat als elke sector die onder de ‘C’ categorie van de NACE-verdeling valt, oftewel NACE-codes 10 tot en met 33 (zie Bijlage 2). Figuur 10 geeft het belang van buitenlands zeggenschap voor de industrie weer.

Figuur 10: Industrie: verhouding aandeel ondernemingen onder Buitenlands zeggenschap in werkgelegenheid (aantal werknemers) en bruto toegevoegde waarde

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

De rol van het buitenlands zeggenschap komt hier duidelijk naar voor: ze zijn verantwoordelijk voor 34% van de totale loontrekkende werkgelegenheid in de industrie en 53% van de bruto toegevoegde waarde. De industriële component van de economie zit dus zwaar boven de algemene macrocijfers qua buitenlands zeggenschap. Dit strookt ook met de literatuur omtrent de mondiale waardeketen van toegevoegde waarde, waar hoewel de industrie een steeds kleinere component van de algemene economie vormt, ze nog steeds het gros van bijvoorbeeld het handelsverkeer uitmaakt¹².

Dezelfde literatuur vermeldt ook dat de component van internationalisering minder uitgesproken speelt in de (marktgerichte) dienstensector¹³. Figuur 11 bevestigt dit.

¹² Zie onder andere ‘De Belgische economie in de mondiale ketens van de toegevoegde waarde’ van L. Dresse en C. Duprez van de NBB (2013).

¹³ De dienstensectoren gaan van sector ‘GG’ tot ‘TT’ oftewel van NACE-codes 45 tot en met 98, exclusief de niet-marktgerichte diensten ‘openbaar bestuur en ‘onderwijs’.

Figuur 11: Diensten (zonder financiële dienstverlening): verhouding aandeel ondernemingen onder buitenlands zeggenschap in werkgelegenheid (aantal werknemers) en bruto toegevoegde waarde

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

• Analyse naar technologie-niveau

Eurostat deelt nace-2-digit sectoren in naar technologieniveau. Zo worden sectoren ingedeeld in hightech-, medium hightech-, medium lowtech- en lowtech-industrieën. Diensten worden geaggregeerd in kennisintensieve diensten (KIS) en minder kennisintensieve diensten (LKIS). In onderstaande Tabel 3 vindt men de aandelen terug van buitenlands zeggenschap in toegevoegde waarde en werkgelegenheid voor de sectorale indeling naar technologie-niveau.

Tabel 3: Buitenlands zeggenschap naar technologie-niveau

Indeling naar technologieniveau	Aandeel Bruto Toegevoegde Waarden onder BZ	Aandeel Werkgelegenheid onder BZ
Other	12%	12%
Low-tech	34%	23%
Medium-low-tech	53%	32%
Medium-high-tech	67%	50%
High-tech	103%	84%
Less knowledge-int. serv. (LKIS)	26%	24%
Knowledge-int. serv. (KIS)	11%	9%

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO, Eurostat en NBB (2023)

4. Regionale (provinciale) spreiding van het buitenlands zeggenschap

Hoewel Vlaanderen qua oppervlakte internationaal gezien klein is, zijn er toch aanzienlijke regionale verschillen. Deze kunnen voortkomen uit diverse factoren zoals geografische ligging (bijvoorbeeld de invloed van de Antwerpse haven op Antwerpen) of historische gebeurtenissen.

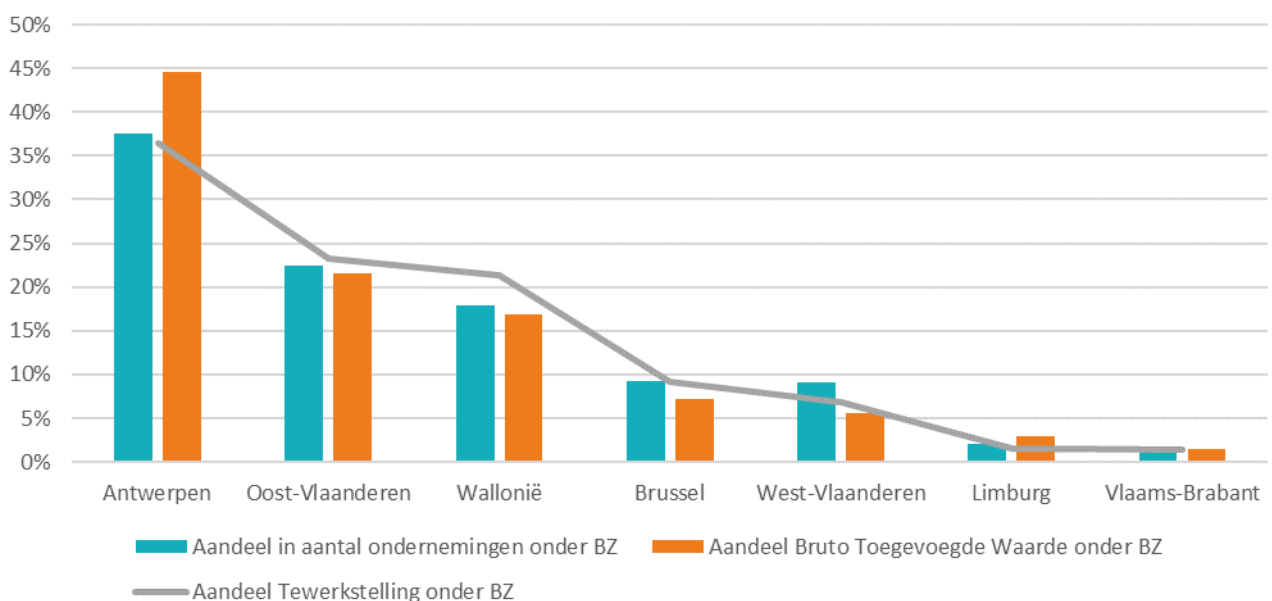
In dit deel van de studie wordt Vlaanderen opgesplitst in verschillende regionale eenheden, waaronder elke Vlaamse provincie, maar ook de samengestelde entiteiten 'Brussels Hoofdstedelijk Gewest' en 'Waals Gewest'. Dit betekent dat een bedrijf (samen met zijn werknemers en toegevoegde waarde) wordt toegewezen aan de provincie waar het hoofdkantoor is gevestigd. Dus, een bedrijf met hoofdkantoor in Oost-Vlaanderen wordt toegewezen aan die provincie, zelfs als het meer werknemers heeft in bijvoorbeeld Limburg of Antwerpen.

Bedrijven met hun hoofdkantoor in het Waalse of Brusselse Gewest, die in deze studie als 'Vlaamse' bedrijven worden beschouwd, worden echter toegewezen aan respectievelijk het 'Waalse Gewest' en 'Brussels Hoofdstedelijk Gewest'. Dit komt omdat provinciale gegevens voor deze bedrijven niet beschikbaar zijn.

- **Regionale spreiding naar aantal ondernemingen, werknemers en toegevoegde waarde**

De 6554 ondernemingen onder buitenlands zeggenschap zijn niet evenredig verdeeld over de verschillende regio's in Vlaanderen. Dat blijkt althans uit Figuur 12 waarin de regionale verdeling van deze ondernemingen is weergegeven, zowel wat betreft het aantal ondernemingen als wat betreft werknemers en toegevoegde waarde. De nominale waarden van deze variabelen zijn terug te vinden in Bijlage 4.

Figuur 12: Regionale verdeling van het buitenlands zeggenschap in Vlaanderen

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

- **Provinciaal overzicht van de ‘buitenlands zeggenschapsintensiteit’ Vlaamse private sector**

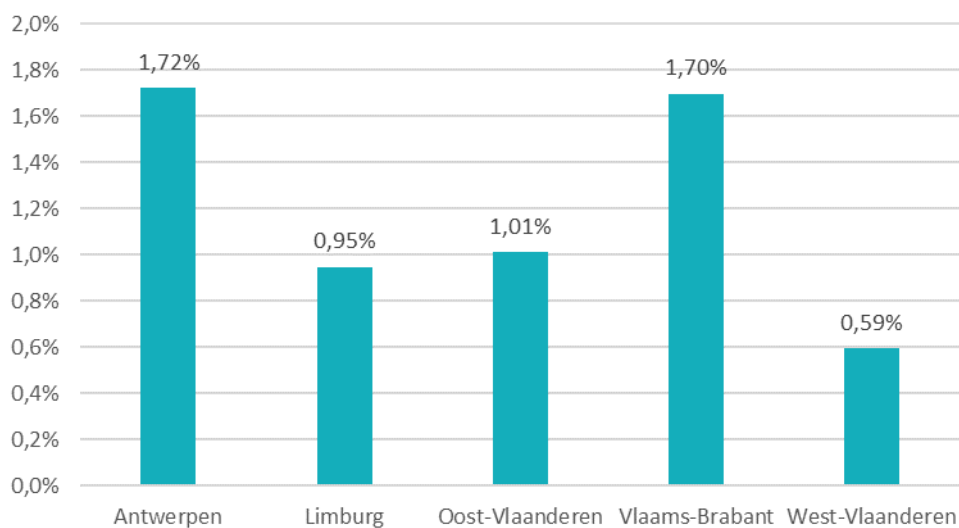
In wat volgt wordt de bijdrage van ondernemingen onder buitenlandse zeggenschap aan de economie op provinciaal niveau bekeken. We zullen ons hier beperken tot de Vlaamse provincies en sluiten ‘Vlaamse ondernemingen’ met hoofdkantoor in het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijk Gewest uit in de dit deel van de analyse. De aantallen van ondernemingen onder buitenlandse zeggenschap, hun werkgelegenheid en bruto toegevoegde waarde worden vergeleken met de totale waarden (binnenlandse en buitenlandse zeggenschap) om de invloed van buitenlandse zeggenschap te bepalen. De focus ligt op de niet-financiële marktgerichte economie, wat betekent dat de overheidssector niet wordt meegerekend in de provinciale totaalcijfers.

In Figuur 13 wordt het aantal ondernemingen onder buitenlandse zeggenschap met gerapporteerde bruto toegevoegde waarde in de respectievelijke provincie vergeleken met het totale aantal ondernemingen met positieve werkgelegenheid (binnenlandse en buitenlandse zeggenschap).

In Figuur 14 wordt de werkgelegenheid in ondernemingen onder buitenlandse zeggenschap (van ondernemingen met gerapporteerde bruto toegevoegde waarde) in de respectievelijke provincie vergeleken met het totale aantal werknemers in de private sector in de Vlaamse provincies.

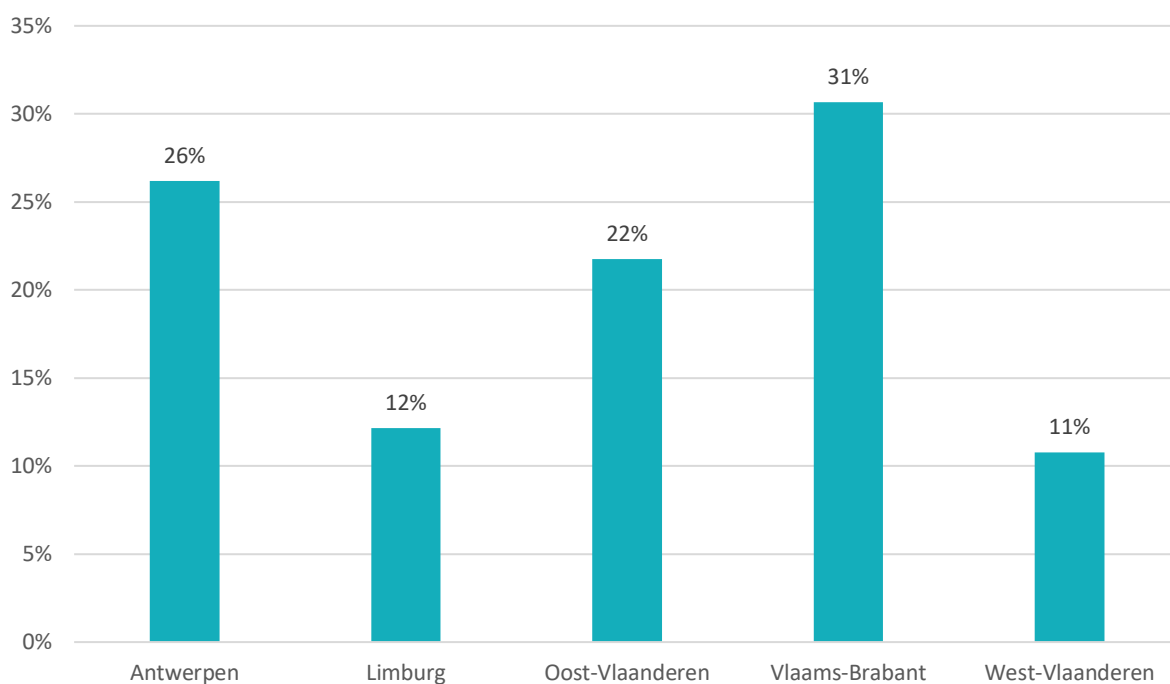
In Figuur 15 wordt de bruto toegevoegde waarde gecreëerd door ondernemingen onder buitenlandse zeggenschap in de respectievelijke provincie vergeleken met de totale bruto toegevoegde waarde in de Vlaamse provincies, exclusief die van de overheid.

Figuur 13: Intensiteit ondernemingen onder BZ

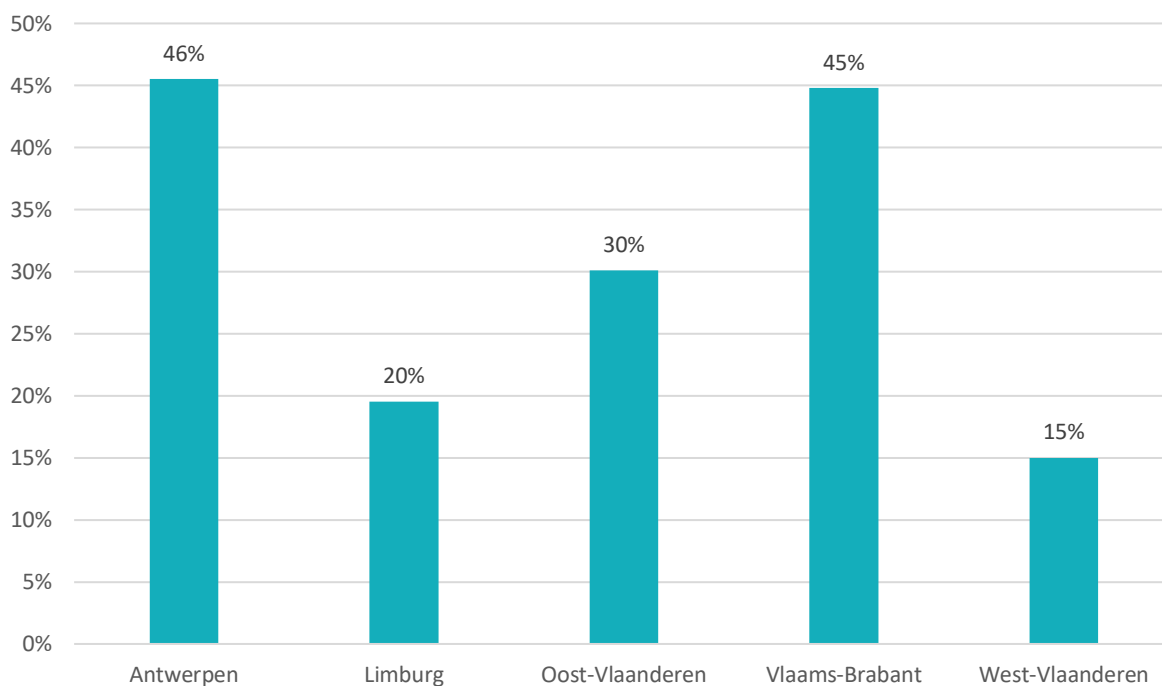
Bron: Departement EWI & Ecoom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Figuur 14: Intensiteit Werkgelegenheid onder BZ

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Figuur 15: Intensiteit Bruto Toegevoegde Waarde onder BZ

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Antwerpen en Vlaams-Brabant hebben in elke categorie de hoogste waarden. Vlaams-Brabant heeft een iets hogere werkgelegenheid, maar Antwerpen heeft de hoogste bruto toegevoegde waarde. Deze twee provincies hebben een strategische geografische ligging: Antwerpen heeft de tweede grootste haven van Europa en Vlaams-Brabant ligt dicht bij Brussel.

• Top 5 ondernemingen onder buitenlands zeggenschap per provincie

Tot slot zal in deze sectie een kort overzicht gegeven worden van de Top 5 per provincie van ondernemingen onder buitenlands zeggenschap, zowel voor wat betreft hun bijdrage in de bruto toegevoegde waarde als in de werkgelegenheid. Ter herinnering wordt opgemerkt dat deze concrete ondernemingen voortvloeien uit de groep van 4.223 ondernemingen die als basis diende voor onze analyse, zie sectie 2.3 voor de methodologische totstandkoming hiervan.

Tabel 4: Provincie Antwerpen - Top 5 naar Bruto toegevoegde waarde en tewerkstelling

Bruto Toegevoegde Waarde	Tewerkstelling
Janssen Pharmaceutica	Start People
Telenet	Janssen Pharmaceutica
Basf Antwerpen	Basf Antwerpen
Atlas Copco Airpower	Actief Interim
Kuwait Petroleum - Belgium	Carrefour Belgium

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Tabel 5: Provincie Limburg - Top 5 naar Bruto toegevoegde waarde en tewerkstelling

Bruto Toegevoegde Waarde	Tewerkstelling
Mobis Parts Europe	Foyer De Lork
Aperam Stainless Belgium	Aperam Stainless Belgium
Zf Wind Power Antwerpen	Tenneco Automotive Europe
Vynova Belgium	Zf Wind Power Antwerpen
Borealis Polymers	Datwyler Pharma Packaging Belgium

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Tabel 6: Provincie Oost-Vlaanderen - Top 5 naar Bruto toegevoegde waarde en tewerkstelling

Bruto Toegevoegde Waarde	Tewerkstelling
Bp Iraq	Randstad Belgium
Arcelor Mittal Belgium	Volvo Car Belgium
Volvo Car Belgium	Synergie Belgium
Electrabel	Arcelor Mittal Belgium
Randstad Belgium	Volvo Group Belgium

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Tabel 7: Provincie Vlaams Brabant - Top 5 naar Bruto toegevoegde waarde en tewerkstelling

Bruto Toegevoegde Waarde	Tewerkstelling
Delhaize Le Lion / De Leeuw	Delhaize Le Lion / De Leeuw
Toyota Motor Europe	Iss Facility Services
Arval Belgium	Ikea Belgium
Es-Finance	G4S Secure Solutions
Lease Plan Fleet Management	Deloitte Consulting & Advisory

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Tabel 8: Provincie West-Vlaanderen - Top 5 naar Bruto toegevoegde waarde en tewerkstelling

Bruto Toegevoegde Waarde	Tewerkstelling
Unilin	Adecco Personnel Services
Daikin Europe	Cnh Industrial Belgium
Cnh Industrial Belgium	Unilin
Adecco Personnel Services	Daikin Europe
Alpro	Tvh Parts

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

- **Top 20 Vlaanderen**

In onderstaande Tabel 9 worden de 20 ondernemingen weergegeven met grootste impact wat betreft bruto toegevoegde waarde en werkgelegenheid in Vlaanderen. De als Vlaams gedefinieerde ondernemingen uit het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijk Gewest worden hierbij terug betrokken.

Tabel 9: Top 20 ondernemingen in Vlaanderen met grootste impact (bruto toegevoegde waarde en werkgelegenheid)

Top 20: Vlaanderen			
	Bruto Toegevoegde Waarde		Werkgelegenheid
1	Janssen Pharmaceutica	1	Randstad Belgium
2	Telenet	2	Delhaize Le Lion / De Leeuw
3	Basf Antwerpen	3	Start People
4	Atlas Copco Airpower	4	Volvo Car Belgium
5	Kuwait Petroleum - Belgium	5	Synergie Belgium
6	Delhaize Le Lion / De Leeuw	6	Janssen Pharmaceutica
7	Bp Iraq	7	Adecco Personnel Services
8	Arcelor Mittal Belgium	8	Arcelor Mittal Belgium
9	Exxonmobil Petroleum & Chemical	9	Basf Antwerpen
10	Volvo Car Belgium	10	Iss Facility Services
11	Toyota Motor Europe	11	Volvo Group Belgium
12	Electrabel	12	Actief Interim
13	Randstad Belgium	13	Cnh Industrial Belgium
14	Pfizer Manufacturing Belgium	14	Carrefour Belgium
15	Arval Belgium	15	Fabricom
16	Telenet Group	16	Pfizer Manufacturing Belgium
17	Totalenergies Refinery Antwerp	17	Atlas Copco Airpower
18	Unilin	18	Tempo-Team
19	Daikin Europe	19	Telenet
20	Nokia Bell	20	Daf Trucks Vlaanderen

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Conclusie

Uit onze analyse blijkt dat in 2020 een kleine groep bedrijven onder buitenlandse zeggenschap verantwoordelijk was voor de creatie van meer dan 57,7 miljard euro aan bruto toegevoegde waarde en bijna 400.000 banen. Dit betekent dat deze relatief kleine groep bedrijven een onevenredig grote bijdrage leverde aan de Vlaamse economie en dus aan de welvaart in Vlaanderen. Deze bijdrage varieert sterk tussen sectoren. Bijvoorbeeld, de (petro)chemische en farmaceutische industrieën zijn bijna volledig onder buitenlandse controle, terwijl de landbouw- en houtindustrie nauwelijks buitenlandse aanwezigheid kennen. Dit verschil is vooral merkbaar tussen de industriële sectoren enerzijds en de dienstensectoren anderzijds.

Er zijn ook kleinere verschillen te vinden in de provinciale verdeling. Zo is in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant een aanzienlijk groter deel van hun provinciale werkgelegenheid en toegevoegde waarde afkomstig van bedrijven onder buitenlandse zeggenschap dan in de andere provincies.

Economieën hebben over het algemeen investeringen nodig en vereisen daarom een open internationaal investerings- en handelsklimaat. Dit geldt met name voor een open economie zoals Vlaanderen. Er kan echter ook een negatieve keerzijde zijn wanneer bepaalde sectoren (te) sterk afhankelijk zijn van buitenlandse zeggenschap of buitenlandse investeringen en tegelijkertijd een grote bijdrage leveren aan de Vlaamse economie. De kwetsbaarheid voor beslissingen genomen door buitenlandse beslissingscentra wordt dan zeer groot.

In deze context is het nuttig om de herkomst van buitenlandse aandeelhouders te kennen, vooral in geopolitiek en economisch turbulente tijden zoals nu. De Verenigde Staten blijken Vlaanderens belangrijkste partner te zijn wat betreft bruto toegevoegde waarde. Wat werkgelegenheid betreft, is dit Nederland. Dit wordt gevolgd door onze directe burenen, met Duitsland en Frankrijk aan kop. Landen met sterke staatsinmenging, zoals China, zijn weliswaar in opkomst vergeleken met gegevens uit 2018, maar blijven een relatief beperkt fenomeen in de Vlaamse privé-economie. Het is ook vermeldenswaard dat het Verenigd Koninkrijk, ondanks de Brexit, een belangrijke rol blijft spelen in de Vlaamse economie.

Ongeveer veertig bedrijven in Vlaanderen vallen onder de zeggenschap van een land dat op de Europese lijst van niet-coöperatieve landen staat. Hoewel deze bedrijven slechts een zeer beperkte impact hebben (minder dan 100 miljoen aan toegevoegde waarde en 329 werknemers), is het toch belangrijk om deze lijst nauwlettend in de gaten te houden.

Als we kijken naar het technologieniveau, zien we een grotere buitenlandse aanwezigheid in de meer "hightech" industriële sectoren in vergelijking met de eerder laag technologische sectoren. Voor de dienstensectoren is deze relatie omgekeerd: de buitenlandse aanwezigheid is hoger in de minder kennisintensieve dienstensectoren (LKIS) dan in de kennisintensieve sectoren (KIS).

Het blijven monitoren van buitenlands zeggenschap is van cruciaal belang om een evenwichtige en veerkrachtige economie te behouden. Buitenlands zeggenschap brengt zowel voordelen als mogelijke uitdagingen met zich mee. Aan de positieve kant kan buitenlandse zeggenschap leiden tot een toename van investeringen, de introductie van nieuwe technologieën en managementpraktijken, en de creatie van banen. Het kan ook de concurrentiepositie van Vlaanderen op de wereldmarkt versterken en bijdragen aan de economische diversiteit.

Aan de andere kant kan een hoge mate van buitenlandse zeggenschap leiden tot een grotere gevoeligheid voor internationale economische schommelingen en beslissingen die worden genomen in buitenlandse hoofdkantoren, die mogelijk niet altijd in het beste belang van de lokale economie zijn. Daarom is het van essentieel belang om een evenwicht te bewaren en de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend in de gaten te houden.

Het is niet het doel van deze analyse om buitenlands zeggenschap te ontmoedigen, maar eerder om het belang van een evenwichtige en gediversifieerde economie te benadrukken. Buitenlandse investeringen en zeggenschap zijn ongetwijfeld belangrijke drijfveren voor economische groei en innovatie, maar het is ook belangrijk om de ontwikkeling en groei van binnenlandse bedrijven te ondersteunen. Door een evenwichtige mix van binnenlandse en buitenlandse bedrijven te behouden, kan Vlaanderen een veerkrachtige en dynamische economie blijven.

Bijlage 1: Buitenlands zeggenschap: naar oorsprong

Land	Ondernemingen (aantal)	Bruto Toegevoegde Waarde (in euro)	Werkgelegenheid (in aantal FTE's)
NL	1.407	5.737.128.112	69.186
US	846	15.022.643.511	69.023
FR	798	7.505.964.849	59.742
DE	629	5.759.181.795	40.711
LU	512	2.919.639.093	24.005
GB	362	5.439.219.238	25.134
JP	233	3.674.697.074	26.398
CH	171	1.901.878.862	16.636
SE	147	1.986.617.805	14.173
IT	130	304.086.243	2.618
IE	101	695.437.017	6.272
DK	78	525.813.633	6.935
TR	71	54.343.555	895
CN	69	773.096.316	7.336
ES	69	303.898.462	2.495
IN	64	270.666.525	1.073
AT	59	536.865.721	3.936
CA	59	308.542.734	2.672
AE	50	174.414.732	1.410
NO	36	155.474.725	1.431
RO	35	8.267.586	98
MA	28	6.763.638	83
AU	27	405.214.320	1.042
CW	27	73.362.138	1.215
KY	27	169.244.345	2.076
IL	26	47.604.297	306
PL	26	11.220.819	103
SG	26	419.466.652	1.166
FI	24	513.951.706	2.738
HK	23	64.954.593	365
PT	20	13.844.875	168
ZA	20	70.190.790	919
BM	17	83.259.205	391
TH	17	92.235.871	441
CY	15	8.482.259	51
RU	14	64.182.445	138
VG	14	27.195.816	176

BG	12	24.472.519	71
LB	12	27.801.118	232
PA	11	1.206.452	12
NZ	10	67.294.946	547
AM	9	2.204.608	43
IR	9	866.913	29
KR	9	205.103.392	470
PK	9	4.233.240	56
TW	9	10.790.042	93
AF	8	421.603	8
BR	8	23.147.360	114
CL	8	67.815.033	637
CZ	8	3.546.019	53
GR	8	689.622	17
SI	8	9.075.083	95
LI	7	8.015.956	75
MT	7	10.748.928	45
IS	6	15.200.315	126
KW	6	787.527.341	376
NP	6	376.069	6
UA	6	1.174.747	24
CG	5	32.666.568	141
MX	5	52.450.795	621
BA	4	331.408	6
CD	4	541.835	9
DZ	4	257.367	9
IQ	4	431.821	13
KV	4	1.550.135	9
LT	4	567.314	8
RS	4	459.484	7
SA	4	96.557.657	461
AL	3	239.874	2
BD	3	451.520	3
BY	3	254.823	3
EG	3	458.423	3
MD	3	129.340	3
MY	3	21.100.394	142
TN	3	373.130	3
CO	2	487.226	2
GE	2	546.878	3
HR	2	66.052	2

ME	2	16.351	1
MK	2	229.741	2
MU	2	343.385	2
RW	2	123.172	3
SY	2	11.749	1
BI	1	13.612	1
CI	1	80.822	1
CU	1	88.793	3
ET	1	69.739	1
GI	1	577.853	19
HT	1	334.235	6
HU	1	3.572.585	23
ID	1	440.204	11
JM	1	-204.086	8
KH	1	75.324	1
LR	1	38.929	1
LV	1	75.377	1
MC	1	99.215	1
MH	1	-65.071	4
NE	1	49.454	1
PH	1	443.945	14
QA	1	129.928.981	1.349
TG	1	157.029	1
UG	1	31.835	1
UZ	1	47.398	1
VN	1	20.799	1

Bron: Departement EWI & Ecoom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Bijlage 2: A38 Indeling

A38	Nace	Omschrijving	Bruto Toegevoegde Waarde (in miljoenen euro)	Aandeel per A38 sector
AA	01-03	Landbouw, bosbouw en visserij	2.563	1,06%
BB	03-09	Winning van delfstoffen	55	0,02%
CA	10-12	Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten	6.298	2,60%
CB	13-15	Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer	977	0,40%
CC	16-18	Houtindustrie, vervaardiging van papier en papierwaren, drukkerijen	2.023	0,84%
CD	19	Vervaardiging van cokes en geraffineerde aardolieproducten	1.070	0,44%
CE	20	Vervaardiging van chemische producten	6.830	2,82%
CF	21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	6.049	2,50%
CG	22-23	Vervaardiging van producten van rubber en kunststof en van anderen niet-metaalhoudende...	3.520	1,46%
CH	24-25	Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal, exclusief machines en apparaten	4.699	1,94%
CI	26	Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten	953	0,39%
CJ	27	Vervaardiging van elektrische apparatuur	681	0,28%
CK	28	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen n.e.g.	2.895	1,20%
CL	29-30	Vervaardiging van transportmiddelen	1.813	0,75%
CM	31-33	Vervaardiging van meubelen en overige industrie, reparatie en installatie van machines en apparaten	2.422	1,00%
DD	35	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	3.556	1,47%
EE	36-39	Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	2.386	0,99%
FF	41-43	Bouwnijverheid	15.253	6,31%
GG	45-47	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	29.775	12,31%
HH	49-53	Vervoer en opslag	13.363	5,53%
II	55-56	Verschaffen van accommodatie en maaltijden	2.841	1,18%
JA	58-60	Uitgeverijen, audiovisuele diensten en uitzendingen	1.387	0,57%
JB	61	Telecommunicatie	2.361	0,98%

JC	62-63	Informaticadiensten en dienstverlenende activiteiten op gebied van informatie	6.986	2,89%
KK	64-66	Financiële activiteiten en verzekeringen	8.543	3,53%
LL	68	Exploitatie van en handel in onroerend goed	23.696	9,80%
MA	69-71	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten,....	24.805	10,26%
MB	72	Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	708	0,29%
MC	73-75	Reclamewezen en marktonderzoek; overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten	1.749	0,72%
NN	77-82	Administratieve en ondersteunende diensten	12.858	5,32%
OO	84	Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	12.645	5,23%
PP	85	Onderwijs	16.385	6,78%
QA	86	Menselijke gezondheidszorg	9.824	4,06%
QB	87-88	Maatschappelijke dienstverlening	6.387	2,64%
RR	90-93	Kunst, amusement en recreatie	1.076	0,44%
SS	94-96	Overige diensten	2.041	0,84%
TT	97-98	Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens	333	0,14%
Alle sectoren (totaal)			241.804	100,00%

Bron: Departement EWI & Ecoom op basis van NBB (2023)

Bijlage 3: Buitenlands zeggenschap NACE 2 Digit

Nace	Omschrijving	Ondernemingen (aantal)	Bruto Toegevoegde Waarde (euro)	Werkgelegenheid (FTE)
46	groothandel, excl. wagens	1.509	8.016.397.539	47.924
21	farmacie	16	6.318.993.113	11.332
20	chemie	138	4.650.924.019	19.615
47	detailhandel, excl. wagens	382	2.515.239.887	29.710
52	opslag en vervoerondersteunende activiteiten	387	2.286.986.389	20.165
70	activiteiten van hoofdkantoren en adviesbureaus	349	2.245.262.843	12.701
45	groot- en detailhandel in wagens	168	2.052.277.631	12.366
28	machines	94	1.989.353.101	12.497
19	cokes en petroleumproducten	10	1.890.855.093	4.239
62	computerprogrammering en consultancy	305	1.862.261.284	14.314
61	telecommunicatie	30	1.853.626.123	3.956
78	arbeidsbemiddeling en personeelswerk	59	1.850.744.339	40.268
10	voeding	124	1.773.161.159	14.631
77	verhuur en lease	99	1.658.792.722	2.972
29	auto-industrie	35	1.170.271.958	11.466
22	rubber en kunststof	74	1.163.070.892	7.898
71	architecten en ingenieurs, technische testen en toetsen	127	1.138.526.438	9.451
24	metalen in primaire vorm	35	1.108.922.747	8.677
26	informatica, optica/elektronica	67	881.081.373	5.774
35	elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	57	874.435.039	2.748
49	vervoer te land en via pijpleidingen	209	788.229.606	9.680
42	weg- en waterbouw	52	652.170.749	6.436
43	gespecialiseerde bouwwerkzaamheden	224	644.059.584	7.840
81	dienstverlening in verband met gebouwen	71	636.741.882	10.750
82	administratieve en ondersteunende activiteiten	139	611.137.055	5.477
17	papier	34	606.879.089	4.574
25	metaalproducten	88	590.112.389	5.733
68	exploitatie van en handel in onroerend goed	345	485.621.488	1.137
23	niet-metaalhoudende minerale producten	53	476.737.240	4.403
80	beveiligings- en opsporingsdiensten	28	391.222.949	6.603
16	hout, excl. meubelen	17	366.265.241	2.063
27	elektrische apparatuur	40	345.479.342	2.722
41	bouw gebouwen	183	323.606.607	2.071
33	installatie en reparatie van machines	48	316.986.911	2.770
38	afvalverwerking	37	302.147.283	2.324
73	reclamewezen en marktonderzoek	63	263.163.209	2.412

86	menselijke gezondheidszorg	50	225.756.296	1.651
87	tehuizen	48	211.079.631	3.117
72	speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied	36	176.665.009	1.646
32	overige industrie	32	163.964.772	1.200
18	drukkerijen & opgenomen media	15	160.343.493	1.423
13	textiel	23	153.945.964	1.489
58	uitgeverijen	24	153.457.787	1.065
96	overige persoonlijke diensten	36	148.588.466	1.104
11	dranken	7	139.599.031	1.103
69	rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening	31	136.747.621	1.865
53	posterijen en koeriers	17	123.756.904	1.407
63	dienstverlening op het gebied van informatie	44	114.194.010	828
12	tabak	5	108.203.752	591
50	vervoer over water	30	86.923.912	511
74	overige wetenschappelijke en technische activiteiten	35	78.598.914	559
59	films, video- en televisieprogramma's en muziek	25	74.471.153	723
30	andere transportmiddelen	8	73.059.350	579
56	eet- en drinkgelegenheden	119	72.555.117	1.411
14	kleding	7	68.435.135	739
93	sport, ontspanning en recreatie	27	66.004.525	552
95	reparatie van computers en consumentenartikelen	9	52.060.863	622
1	landbouw en veeteelt	41	37.944.890	537
55	verschaffen van accommodatie	43	34.980.485	956
79	reisbureaus en reserveingsbureaus	25	32.340.726	751
92	loterijen	9	24.664.675	74
31	meubelen	10	18.789.255	291
85	onderwijs	18	16.931.249	192
39	sanering en ander afvalbeheer	5	13.785.931	110
60	radio- en televisieprogramma's, abonneetelevisie	2	11.225.703	136
8	winning overige delfstoffen	8	8.020.315	33
37	afvalwaterafvoer	3	6.636.618	78
88	maatschappelijke dienstverlening zonder onderdak	4	4.228.781	184
36	water	2	2.931.040	17
90	creatieve activiteiten, kunst en amusement	18	2.561.354	143
91	biblioteken, musea en overige culturele activiteiten	3	2.406.904	25
9	ondersteunende activiteiten mijnbouw	1	1.333.660	1
75	veterinaire diensten	3	529.312	5

84	openbaar bestuur, defensie en sociale verzekeringen	1	137.963	1
3	visserij	1	-1.979	1
15	leer	2	-1.306.118	12
51	luchtvaart	8	-162.245.831	2.144

Bron: Departement EWI & Ecoom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Bijlage 4: Regionale opdeling: absolute cijfers

Hieronder vindt men de absolute data terug, die aan de basis lag van Figuur 13.

	Aantal ondernemingen	Bruto toegevoegde Waarde	Aantal werknemers
Antwerpen	2.464	25.711.252.886	145.408
Limburg	600	3.183.918.236	27.237
Oost-Vlaanderen	1.172	9.730.442.098	85.570
Vlaams-Brabant	1.468	12.489.447.922	93.000
Wallonië	110	821.087.898	5.474
West-Vlaanderen	606	4.120.851.230	36.428
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	134	1.690.285.809	6.478
Totaal	6.554	57.747.286.078	399.595

Opm. “Brussels Hoofdstedelijk Gewest” en “Waals Gewest” betreffen hier ondernemingen met maatschappelijke zetel in deze gewesten, maar met het merendeel van de werkgelegenheid in het Vlaams Gewest.

Bijlage 5: Chinese invloed; alle ondernemingen

Naam	Bruto Toegevoegde Waarde (in euro)	Tewerkstelling (in FTE)
Volvo Car Belgium	509.242.120	4.926
Punch Powertrain	79.897.416	516
Lag Trailers	25.216.578	343
Tp Vision Belgium	19.293.035	70
Swissport Cargo Services Belgium	18.158.102	265
Nutriad International	15.867.009	41
Ingram Micro Belux	15.860.244	110
Csp Zeebrugge Terminal	7.899.877	76
Punch Powertrain Psa E-Transmissions	6.350.905	160
Cosco Shipping Lines (Belgium)	6.303.076	68
Oocl Benelux	5.999.936	55
Nedschroef Herentals	5.519.007	120
Kuka Automatisering + Robots	5.136.019	40
Grammer Electronics	5.088.385	52
Auria Solutions Belgium	4.368.041	65
Ziemann Holvrieka	4.143.036	37
Robojob	3.885.787	39
Atag	3.116.553	37
Feilo Sylvania Belgium	2.678.649	24
Feilo Sylvania Lighting Belgium	2.667.114	34
Compo Benelux	2.482.531	16
Borit	2.466.167	20
Energetic Lighting Europe	2.105.633	19
Lexmark International	1.699.296	15
Immoburg	1.633.375	1
Carcoustics Belgium	1.607.893	29
Sunward Europe Heavy Industry	1.423.120	6
Newman Shipping & Agency Cy	1.405.496	11
Aartselaar Logistics	1.388.254	1
Westlake Europe	1.368.583	8
Swisslog	1.346.664	22
Csp Zeebrugge Cfs	917.759	1
Henry Bath	884.076	4
Saj Electric Europe	760.349	3
Wok Boortmeerbeek	705.338	3
Smcp Belgique	678.528	8
Cloos Benelux	667.601	10

Ionex Engineering	574.320	7
Porton Europe	563.651	1
Europe Tianying	527.690	10
Hotelimmo-Antwerpen	487.418	11
Eunir Systems	463.130	1
Campagent	297.069	5
Campabel	225.884	9
Iro Belgique	221.511	3
Transfar Chemical	194.886	1
Syngenta Crop Protection	192.559	1
Gulden Anker	191.102	1
Gaotian Sushi Herent	182.524	4
Parfumerie Lanaken	158.341	1
Belgium China Connect	116.593	1
Future	93.748	1
Livorno Salotti Europe	83.296	1
Shadvanced Technologies	65.233	1
Horse2Me	62.600	1
Kimberlite Diamond (Belgium)	61.253	1
Alpha Sushi Koksijde	61.019	1
Wereldkeuken Genk	49.219	0
Fitone Healthcare	43.341	1
Brother International Group	5.057	1
Chicbay International	-890	1
Tech-Motiv	-3.340	1
Movies Culture Industry Alliance	-3.755	1
Adore Diamant Bijouterie	-14.505	1
Kong Wah	-29.695	1
Kerry Logistics (Belgium)	-99.042	1
China Shipping Agency (Belgium)	-178.854	1
Vital Materials Europe	-486.933	1
Hedgren Creations	-1.239.665	10

Bron: Departement EWI & Ecoom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Bijlage 6: Chinese invloed naar nace-2-digit-sector

Nace	Beschrijving	Aantal	Bruto Toegevoegde Waarde (in euro)	Werkgelegenheid (in FTE)
13	textiel	1	4.368.041	65
15	leer	1	-1.239.665	10
22	rubber en kunststof	1	1.607.893	29
25	metaalproducten	3	8.242.578	58
26	informatica, optica/elektronica	2	11.439.290	213
27	elektrische apparatuur	1	2.667.114	34
28	machines	3	14.540.813	199
29	auto-industrie	3	614.356.114	5.785
45	groot- en detailhandel in wagens	1	1.368.583	8
46	groothandel, excl. wagens	20	65.327.398	354
47	detailhandel, excl. wagens	5	1.031.429	14
50	vervoer over water	1	-99.042	1
52	opslag en vervoerondersteunende activiteiten	8	41.389.468	482
55	verschaffen van accommodatie	5	1.171.778	27
56	eet- en drinkgelegenheden	5	1.091.848	9
59	films, video- en televisieprogramma's en muziek	1	-3.755	1
62	computerprogrammering en consultancy	1	1.346.664	22
68	exploitatie van en handel in onroerend goed	1	1.388.254	1
70	activiteiten van hoofdkantoren en adviesbureaus	2	644.283	11
71	architecten en ingenieurs, technische testen en toetsen	1	574.320	7
73	reclamewezen en marktonderzoek	1	463.130	1
74	overige wetenschappelijke en technische activiteiten	1	1.423.120	6
79	reisbureaus en reserveingsbureaus	1	-3.340	1
	Totaal	69	773.096.316	7.336

Bron: Departement EWI & Ecom op basis van Belfirst, KBO en NBB (2023)

Bijlage 7: Uitgebreide methodologische toelichting

De cijfers gebruikt in deze studie werden opgesteld aan de hand van de Eurostat FATS-methodologie. Deze “Foreign AffiliaTes Statistics” methodologie stelt ons in staat een zicht te krijgen op de impact van door in het buitenland gecontroleerde ondernemingen op de Vlaamse economie.

De FATS Recommendations Manual werd gebruikt als basisdocument voor het onderzoek. Hierin worden de concepten van “zeggenschap” en “controle” gedefinieerd en wordt een systematische aanpak naar voor geschoven om de finale controlerende statistische éénheid van een Vlaamse onderneming te detecteren. Verder in de handleiding wordt dieper ingegaan op specifieke data- en interpretatieproblemen verbonden aan het opstellen van de FATS.

In wat volgt zullen enkele basisconcepten uitgelegd worden, die het begrip van de gebruikte cijfers in “Buitenlands zeggenschap in Vlaanderen 2023” kunnen vergemakkelijken. Voor een meer doorgedreven methodologische beschrijving kan men steeds de FATS Recommendations Manual raadplegen.

De impact van Vlaamse ondernemingen onder buitenlands zeggenschap

Binnen de FATS methodologie wordt er gesproken over “inward FATS” en “outward FATS”. Onder inward FATS vallen de Vlaamse ondernemingen die onder buitenlandse controle vallen, onder de outward FATS vallen de buitenlandse ondernemingen die defacto onder Vlaamse controle vallen. In “Buitenlands zeggenschap in Vlaanderen” komen enkel de “inward FATS” aan bod. Wegens databeperkingen zijn we op dit moment nog niet in staat om de “outward FATS” met voldoende precisie te berekenen.

In het werk werd dus op zoek gegaan naar deze Vlaamse ondernemingen waarover een niet residentiële institutionele éénheid de effectieve controle uitoefent. Deze controle kan zowel direct als indirect zijn.

Het concept Vlaams

In de studie werd de nadruk gelegd op de impact van de ondernemingen onder buitenlands zeggenschap op de Vlaamse economie. Gezien de unieke constitutionele organisatie van België, kan niet puur op de “hoofdzetel” van de onderneming afgegaan worden. Om de beschouwde onderneming toe te schrijven aan de correcte regio, werd de locatie van ondernemingen met meerdere vestigingen in België, toegeschreven aan de regio waar de grootste economische impact van deze onderneming ligt, gemeten naar werkgelegenheid. Indien de onderneming slechts 1 vestiging heeft, wordt deze toegeschreven aan de regio waarin deze vestiging ligt. Zo werd een onderneming met hoofdzetel in Vlaanderen, maar met het merendeel van de werkgelegenheid in het Waalse Gewest, aan dat gewest toegeschreven. Een Brusselse onderneming waarvan het merendeel van de werkgelegenheid in Vlaanderen gerealiseerd wordt, werd aan Vlaanderen toegeschreven.

Het concept impact

Om de impact te bepalen van Vlaamse ondernemingen onder buitenlands zeggenschap werd volgende informatie verzameld:

- Vlaamse Bruto Toegevoegde Waarde van de onderneming
- Vlaamse werkgelegenheid in de onderneming
- De sector waarin de onderneming actief is (op NACE 2 digit niveau)
- Het land van de uiteindelijke controlerende éénheid

Bovenstaande data werd verkregen via de Bel-first databank van Bureau Van Dijck, de Kruispuntbank van Ondernemingen en via desk research. De toegevoegde waarde van ondernemingen met meerdere vestigingen verspreid over België werd, in verhouding met de werkgelegenheid, aan een specifiek gewest toegeschreven. Hierdoor krijgt men voor elke individuele onderneming opgenomen in de analyse, de werkgelegenheid per gewest en de gerealiseerde bruto toegevoegde waarde per gewest. Hierdoor wordt dus enkel rekening gehouden met de werkelijke impact op de Vlaamse economie en vermijden we overschattingen en garanderen we een vergelijkbaarheid met de macro-economische cijfers geproduceerd door het INR en de NBB.

Het concept controle

Controle binnen de FATS methodologie wordt gedefinieerd als “de mogelijkheid om het algemene beleid van een onderneming te bepalen”. Dit kan direct zijn, doordat een buitenlandse entiteit een meerderheid van de stemgerechtigde aandelen bezit, maar ook indirect, doordat een buitenlandse onderneming, via verschillende deelnemingen, opgeteld de meerderheid van de aandelen bezit. Technisch gezien wordt dus de gehele aandelenstructuur waarin de onderneming zich bevindt, geanalyseerd en wordt er op zoek gegaan naar de “Ultimate Controlling Unit” of de “UCI”.

Het concept UCI

“De Ultimate Controlling Unit” of de “UCI” wordt binnen de FATS methodologie gedefinieerd als deze entiteit, die direct of indirect controle uitoefent op een Vlaamse onderneming en die zich helemaal bovenaan de opgemaakte “controleketen” bevindt en dus op zich niet zelf gecontroleerd wordt door een andere entiteit. Indien dit wel zo zou zijn, zou die controlerende entiteit de “UCI” worden.

In de EWI-analyse werd Belfirst gebruikt om informatie over de deelnemingen te verkrijgen. Er werd binnen de databank op zoek gegaan naar deze ondernemingen waarvan minstens 50.01% van de aandelen, direct of indirect, in handen waren van één buitenlandse entiteit. Ondernemingen die buitenlands gecontroleerd zijn, maar waarvan de meerderheid van de aandelen niet in handen is van één enkele buitenlandse onderneming, maar meerdere, vallen dus niet onder het concept van UCI zoals gebruikt wordt in de FATS.

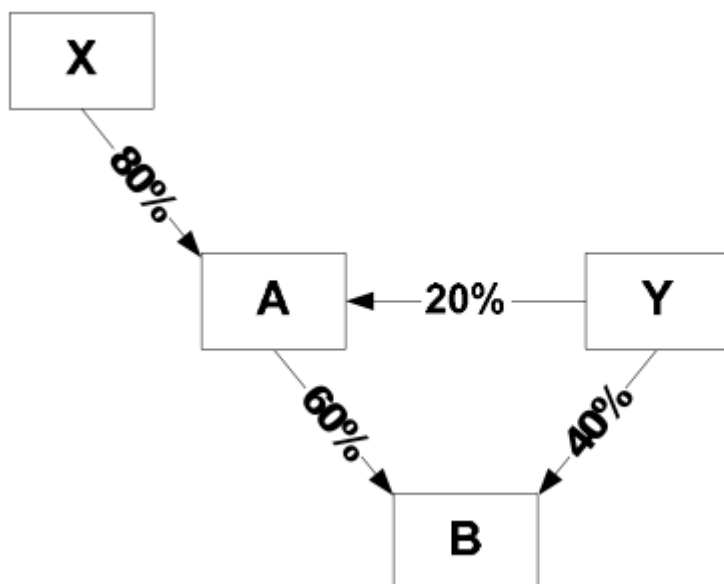
Enkel de ondernemingen waarvoor cijfers beschikbaar zijn, werden opgenomen in de impact-analyse; ondernemingen zonder beschikbare boekhoudkundige informatie werden wel opgenomen in de databank, maar uitgesloten van de analyse.

Het bepalen van de UCI: uitgelegd

Hoewel het concept van UCI éénvoudig te begrijpen is, is het bepalen van de UCI niet steeds even rechttoe-rechtaan.

Directe controle

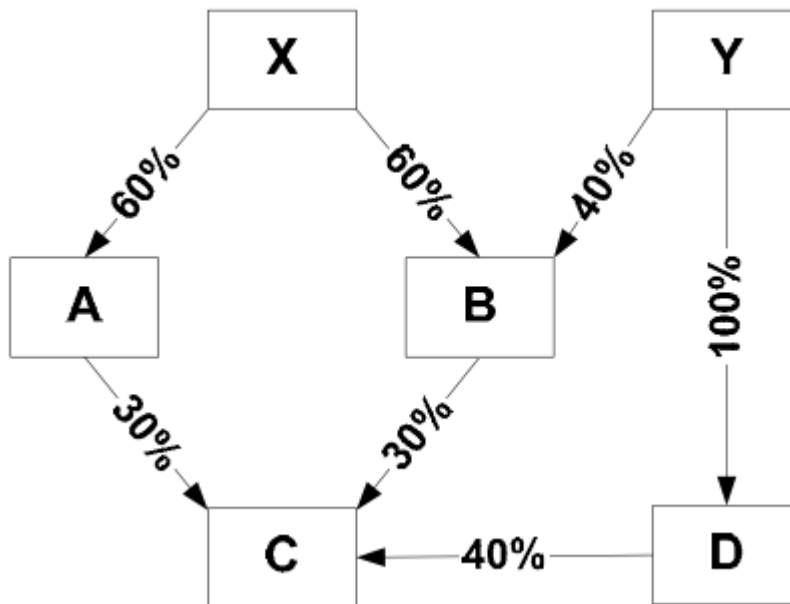
In onderstaande figuur wordt het geval van directe controle geïllustreerd. De aandelen van onderneming B zijn in handen van ondernemingen A en Y. A bezit 60% van de aandelen en oefent dus directe controle uit op onderneming B.

Onderneming A op haar beurt is voor 80% in handen van onderneming X. X oefent dus directe controle uit op A en bijgevolg ook op B. De keten stop bij onderneming X, aangezien deze niet door andere entiteiten gecontroleerd wordt.

Indirecte controle

Onderstaande figuur illustreert een geval waar we geconfronteerd worden met indirecte controle. Wanneer naar onderneming C gekeken wordt, zien we dat geen van de aandeelhouders (A, B en D) volledige controle kunnen uitoefenen. Hier stopt de analyse echter niet.

Y bezit 100% van de aandelen in D en 40% van de aandelen in B. Hierdoor bezit Y in theorie $40\% + 12\%$ (0.4×0.3) = 52% van de aandelen in C. Dit maakt van Y echter niet UCI van C. Onderneming X bezit zowel 60% van A, als van B en heeft hierdoor direct 36% van de aandelen van C in handen, maar aangezien X, direct zowel A, als B controleert, oefent X controle uit over 60% van de aandelen van C, daar waar Y slechts aanspraak kan maken op 40% van de aandelen. Hoewel X dus indirect over een minderheid van de aandelen van C beschikt, oefent ze toch controle uit over de onderneming, wat van X de UCI maakt van C.

Speciale gevallen

Indien voldoende data beschikbaar is over de aandeelhoudersstructuur van ondernemingen en ondernemingsgroepen, kan men de gehele keten van bezit en daaraan verbonden zeggenschap aflopen in de zoektocht naar de UCI. Er zijn echter speciale gevallen, waarvoor extra stappen of een kwalitatieve inschatting nodig is om de UCI te bepalen. Deze speciale gevallen kunnen gaan over ondernemingen, waarvan we de UCI kennen, maar waarvan de UCI in handen is van personen of families, UCI's die voor belasting redenen in belastingparadijzen zitten en ondernemingen in een joint venture of ondernemingen die in meerdere landen gevestigd zijn.

De FATS methodologie geeft ook voor deze speciale gevallen richtlijnen. Zo kunnen personen wettelijk gezien wel de UCI zijn, maar dit is soms moeilijk te achterhalen aangezien (nog) niet alle landen deze informatie verplicht maken te melden of deze informatie geïntegreerd hebben in hun bedrijvenregister. Indien deze toch gekend is, is het land van residentie de UCI van de onderneming.

In het geval van belastingparadijzen of landen die veel ondernemingen aantrekken door een gunstig regime te creëren dat doorgedreven winstoptimalisatie mogelijk maakt, moet gekeken worden of er een werkelijke fysieke aanwezigheid bestaat van deze onderneming in het land en of het beslissingscentrum zich daar werkelijk bevindt. Ook voor joint-ventures en dual-listed ondernemingen wordt binnen de FATS-methodologie suggesties gedaan om de correcte UCI te bepalen, maar ook hier kan afhankelijk van de informatie beschikbaar voor de onderzoeker de UCI moeilijk te bepalen zijn. Indien niet voldoende informatie beschikbaar is om mogelijk correcties toe te passen aan de UCI, werd er in “Buitenlands zeggenschap in Vlaanderen” gekozen om de initieel gevonden UCI te behouden.

Voor een meer doorgedreven en gedetailleerd overzicht van de gebruikte methodologie, gelieve u te wenden tot de FATS recommendations manual¹⁴.

¹⁴ Online beschikbaar op <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-ra-12-016>

Vlaamse overheid
Departement Economie
Wetenschap en Innovatie
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel
info.ewi@vlaanderen.be

www.ewi-vlaanderen.be